

Comarca de pessebres

Els vivents d'Oló i Monistrol fan força amb la tradició de dioarmes a Castellterçol i Moià

(Pàgines 2 i 3)

SEBASTIÀ RENOM

Veïns i veïnes convertits en personatges

Josep Vives, de Castellterçol, va començar a fer pessebres per entretenir-se, però hi té molta mà i ha anat guanyant popularitat. Els seus personatges es caracteritzen per ser altament realistes,

espontanis i perquè van vestits d'entre principis i mitjans del segle XX. Hi ha mestresses, traginers, pastors, pagesos... Però cada any també replica en fang veïns i veïnes. Les seves figures han arribat

aquest 2023 fins a una mostra internacional a Itàlia. Els diorames a Castellterçol són dels plats forts de Nadal al Moianès, juntament amb els de Moià i els pessebres vivents d'Oló i Monistrol.

(Pàgines 4 i 5)

Eduard Guiteras, alcalde de Castellcir: "60.000 euros al mes en cisternes d'aigua són insostenibles"

(Pàgina 6)

Castellterçol passa a escalfar els edificis públics amb biomassa en comptes de gasoil

(Pàgines 8 i 9)

Es retroba a Moià l'expedició catalana a l'Everest del 1982

Lluís Belvis, actualment veï de Moià, va ser el cap de l'expedició catalana que va intentar coronar l'Everest per la temuda aresta oest l'any 1982. Tots els membres del grup continuen vius i s'han retrobat al Moianès per recordar la gesta. Entre les curiositats, que van haver de llogar 250 bous per portar el material o que van testar l'efectivitat de la planta de coca davant el mal d'altura.

SEBASTIÀ RENOM

(Pàgina 7)

Calders supera els 1.100 habitants i es converteix en el tercer municipi més poblat

(Pàgina 10)

Visita a l'església Nova d'Oló, lligada al seu passat industrial i la família Roger-Vidal

Moià, Castellterçol, Monistrol de Calders i Santa Maria d'Oló concentren quatre plats forts del Nadal al Moianès. A tots quatre po-

bles hi ha febre pels pessebres, des d'entitats amb llarga tradició de diorames fins a les que els porten a la vida real a través del teatre.

Una terra de pessebre

Cap de setmana dels teatralitzats a Oló i Monistrol, mentre que ja es poden veure també les mostres de diorames a Moià i Castellterçol

Moià

Jordi Gibert

Amb l'arribada de Nadal, el desembre és el moment en què diferents entitats i veïns de la comarca mostren una fal·lera que alimenten tot l'any. Perquè al Moianès la febre pels pessebres és indiscutible. A la comarca hi trobem associacions de pessebristes ben consolidades, com les de Moià i Castellterçol, amb dècades d'història, i aquest cap de setmana el novè pessebre vivent de Santa Maria d'Oló omplia de visitants el centre històric del poble. Alhora, a Monistrol de Calders un pessebre teatralitzat que fusiona escenes dels Pastorets enmig ha reunit més de 300 persones en la seva tercera edició. Es dona la circumstància, a més a més, que aquest 2023 tots estan de celebració, ja que commemoren que fa 800 anys que Sant Francesc d'Assís va organitzar el primer pessebre amb gent del poble italià de Rieti, a prop de Roma.

A Castellterçol, l'Agrupació de Pessebristes suma 79 anys d'història confeccionant pessebres de taula i diorames. Tal com explica la seva presidenta, Agustina Carbonés, tenen la seu a les antigues escoles, on es pot veure l'exposició fins al 28 de gener. Un dels seus pessebres més celebrats és el monumental que tiren endavant diversos membres de l'entitat, però amb la mostra també presenten als veïns i veïnes del poble els diorames que fan durant tot l'any al taller de la fàbrica ANLA, un equipament cultural on tenen espai de treball.

La història de l'entitat es remunta a un concurs de pessebres que feien diferents cases. Amb el temps va anar a més, fins a organitzar exposicions conjuntes a espais com la Casa Museu Enric Prat de la Ribera. L'any 1994 trobaven definitivament llar a les escoles velles. Carbonés apunta

A dalt, una de les escenes de l'exposició a Castellterçol. A sota, un diorama a les coves del Toll de Moià

Captar gent jove és un repte, però a Moià el president de l'associació té només 20 anys

que des de fa un temps l'Ajuntament té pensat un nou projecte per a aquest edifici i l'hauran de deixar. "És un lloc que ens hem fet nostre i que hem anat adaptant a les nostres necessitats. Estem a l'espera de rebre proposta del nou espai que se'ns cediria per a l'exposició", diu la presidenta. Segons els membres de l'agrupació pessebrista, s'havia parlat de l'opció d'un de permanent a l'ANLA, un equipament que també està a l'espera de projecte de reforma.

L'entitat de Castellterçol

també ha fet tallers durant molts anys per formar els aficionats als pessebres del poble, que es confeccionen les seves pròpies peces. També col·laboren amb l'institut escola, amb qui fan un pessebre conjunt que queda inclòs en l'exposició de l'associació.

El repte de captar membres més joves és precisament una realitat no només a Castellterçol, sinó del pessebrisme en general. A Moià el president de l'associació, Pau Arissa, de només 20 anys, n'és una excepció. Ell mateix explica que "la majoria dels nens i nenes que s'engresquen a fer pessebres a Moià abandonen el pessebrisme en arribar a l'adolescència".

Tot i així, al municipi l'entitat gaudeix de bona salut, ja que compta amb més d'una trentena d'integrants. La seva exposició arriba enguany a la 31a edi-

Dues escenes del pessebre vivent de Santa Maria d'Oló, aquest diumenge de fosc. L'última foto és

ció i es pot visitar a l'antic ajuntament de la plaça Sant Sebastià. A més a més, durant l'any també fan tallers per millorar la tècnica dels pessebristes del poble. El seu dia gran va ser el passat diu-

menge 10 de desembre, quan van celebrar el Matí dels Pessebres, una jornada en què acompanyen un taller de pessebres i les visites a l'exposició amb música en directe i una xocolatada popular.

Figures amb vida pròpia

Josep Vives és reconegut pels seus personatges vestits del segle XX, espontanis i realistes

Castellterçol

Griselda Guiteras

Josep Vives va començar a fer pessebres per entretenir-se. De fet, primer va ser la pintura: va entomar els pinzells just després de jubilar-se. Després va començar a tocar fang i resulta que va trobar la gràcia a modelar personatges de terracota. I com que ja tenia protagonistes, li van proposar fer el decorat, així que es va engrescar a construir diorames amb l'Agrupació de Pessebristes de Castellterçol. "De petits, amb el meu germà, ja en fèiem, de pessebres", explica Vives, "els muntàvem a un racó de casa i ja eren de guix. Solíem participar al concurs que feien al nostre barri, a Sant Andreu, a Barcelona".

Vives té una traça especial a l'hora de modelar, una mà sensible i alhora original, que fa que els seus personatges tinguin un estil propi, característic, molt allunyat de les clàssiques figures de tipus bíblic. Podríem dir que són més realistes. Solen ser persones de poble o de pagès, que van vestides d'època, d'entre principis i mitjans del segle XX. I totes tenen un deix, un moviment, sempre estan fent alguna cosa: entomen una pala per treure neu, estenen la roba, trien tomàquets o es moquen el nas, tant se val. En Josep sempre les nodreix d'una intenció i això fa que semblin vives. "El fang és dúctil i em permet dotar les figures d'expressió. Busco que siguin espontànies", diu l'artista. Fa la impressió que, si espetegues els dits, les figures començaran a moure's dins del paisatge.

Tothom reconeix les figures de Vives. És més, a Castellterçol, tothom les espera. Perquè entre pastors, mestresses, traginers o

Vives, treballant una de les seves figures amb fang

SEBASTIÀ RENOM

pageses, sempre hi ha algun personatge conegut del poble que fa un cameo dins d'un diorama. Va començar amb el Pep de les Comes, un home que recorda carregant sempre un sac a l'esquena. Després va fer el doctor Salavert, el Miró pastisser, el Girbau lampista, el mestre Mercader... "Ara, sobretot, replico en fang els meus companys de l'Agrupació. Aquest any són dues dones, perquè se m'han queixat que mai les faig a elles. A veure si les trobeu", somriu, murri, assenyalant amb el cap les pessebristes de veritat que volten per la sala d'exposicions. Entre els diorames que fa ell i les figures que deixa a altres companys, aquest any a Castellterçol hi ha una setantena de les seves creacions, inclosa una coral formada pels seus set nets i dirigida per la Dolors, una altra persona molt estimada al poble. "Totes les figures les faig a casa, les modelo, les coc i les pinto. És entretingut, sobretot trobar-los el gest. I més si són persones conegudes. Potser em costen

Un dels seus diorames, escollit per representar Catalunya en una mostra a Itàlia

dos o tres dies de feina. Els més repetits: Sant Josep i la Mare de Déu." Ara Vives està feliç perquè altres membres de l'Agrupació s'han animat a esculpir les seves pròpies figures. Ell mateix els ha fet formació i assegura que té unes magnífiques i hàbils deixebles, cadascuna amb un estil propi i personal que enriqueixen l'exposició castellterçolenc.

L'art de Josep Vives s'ha pogut veure fora de Castellterçol. Ha participat en diverses exposicions biennals organitzades a Catalunya. Però aquest any explica amb orgull que "la Federació Catalana de Pessebristes ha escollit un dels meus diorames per participar en una exposició internacional que es fa a la ciutat italia-

na de Rieti. És un naixement senzill i humil, que vaig fer fa sis anys, per a la biennial de Girona. Està ubicat al corral d'una casa de pagès, amb personatges envoltats de palla, sacs de gra i oques". El de Vives és un dels tres pessebres catalans que hi ha en aquesta mostra italiana, organitzada per celebrar els 800 anys de tradició pessebrista. La nit de Nadal farà vuit segles que Sant Francesc d'Assís va organitzar el primer pessebre –en aquell cas era vivent– al petit nucli de Greccio, molt a prop de Rieti i de Roma. Es dona el cas, a més, que la Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme ha triat una fotografia del mateix diorama de Vives per fer la nadala de l'entitat d'aquest any. Sembla, doncs, que les figures d'aquest artista castellterçolenc tenen més ganes que mai de moure's. Si visiteu l'exposició de Castellterçol, feu petar els dits. I ja ens explicareu si alguna de les escenes, més que un diorama, us ha semblat una pel·lícula.

al centre històric. Enguany han celebrat la novena edició, amb èxit de públic i més novetats que mai en uns escenaris per on desfilen més de 120 figurants. Dolors Portell, membre de l'organització, destaca que aquest any han entrat a la Federació Catalana de Pessebres Vivents i que han participat al pessebre gegant de Montserrat, celebrat al mes de novembre amb una quarantena d'associacions

d'arreu de Catalunya. Portell apunta, en aquest sentit, que "això ens ha permès veure noves maneres de treballar d'altres grups i agafar idees per aplicar a Oló".

Centenars de persones han passat per Santa Maria d'Oló aquest cap de setmana, les tardes de dissabte i diumenge, on el nucli antic del poble s'ha convertit en un pessebre que combinava escenes com l'anunciació i el naixement de Crist amb una

mostra d'oficis relacionats amb el passat del municipi.

I a Monistrol de Calders aquest cap de setmana també hi ha hagut activitat, en la que és la proposta pessebrista més innovadora del Moianès. El grup de teatre del Centre Parroquial del poble ha representat la tercera edició del pessebre teatralitzat, una iniciativa que va néixer de la idea del ja desaparegut Jaume Musarra. Es tracta d'una actuació que

incorpora escenes dels Pastors de Folch i Torres a un pessebre vivent. La iniciativa es consolida a la comarca amb més de 300 visitants, i amb l'afegit que aquest 2023 estrenava nou espai. Alba Jornet, membre del grup de teatre, subratlla justament el trasllat de l'espectacle al carrer Fèlix Estrada, "una via que uneix dues de les zones del poble i permet fer les escenes en llocs amb més encant".

SEBASTIÀ RENOM

SEBASTIÀ RENOM

del grup de teatre de Monistrol de Calders

Però la passió pels pessebres al Moianès no la trobem només amb els diorames. I és que a Santa Maria d'Oló dediquen prop de mig any a preparar un pessebre vivent que fan els veïns que viuen

Guiteras és alcalde de Castellcir des de l'any 2015. Amb el seu grup, Ara Castellcir - ERC, volen resoldre la problemàtica de la manca d'aigua, que els obliga a abastir-se amb cisternes, i desencallar el projecte de l'escola per agrupar en un sol espai tots els alumnes.

“Estem invertint 60.000 euros al mes en cisternes d'aigua. És insostenible”

Entrevista a Eduard Guiteras (ERC), alcalde de Castellcir

Castellcir

Queralt Campàs
Van revalidar l'alcaldia amb Ara Castellcir passant de quatre a set regidors. Tenen majoria absoluta i JxCat ja no forma part del consistori. A què creu que es deu aquest bon resultat?

Penso que sempre és important que hi hagi oposició i, per tant, que hauria estat interessant que JxCat haguessin continuat. La pluralitat et dona diferents perspectives i punts de vista i, en definitiva, t'enriqueix. En aquest sentit, jo soc militant d'ERC però la major part dels altres integrants de la llista són independents. Tothom pot dir la seva i això és molt important. A les reunions setmanals que tenim com a grup hem d'arribar a acords a través de consensos o votacions.

Com van formar la llista?

No és fàcil trobar gent. Els quatre de l'anterior mandat seguim i s'hi ha afegit en Jaume M. Payès, que també formava part d'aquella llista però no havia entrat. Sempre intentem buscar perfils diferents i de diferents zones del municipi.

Amb set persones poden fer més feina, no?

És evident que podem treballar més, però com que

no som professionals també intervé el factor de trobar espais i moments per reunir-nos. No és fàcil gestionar-ho tot.

Tenen un problema molt gros amb l'aigua: de gener a octubre de 2023, mensualment han utilitzat una mitjana de 116 camions per abastir la població. Quina és la situació actual?

Estem a punt de posar en marxa un pou. Costarà 200.000 euros. Vam demanar un projecte hidrogeològic perquè ens marquessin els punts del terme municipal on fos possible trobar aigua. A partir d'aquí hem fet tres pous. El primer va quedar encallat. La màquina del martell perforador va arribar a 300 metres de fondària i encara no s'ha pogut treure.

Ostres...

Per això vam decidir anar a una altra àrea i perforar un altre pou, però sortia poca aigua. A uns 200 metres donava uns 2.500 litres d'aigua cada hora, però en fer les proves de 24 hores el vam descartar perquè van disminuir els litres. I vam fer una tercera prospecció. Aquest és “el bo”; el que volem posar en funcionament. Tot i això, també hem tingut dificultats. Els dos primers pous estaven en zones que eren propietat del bisbat o de l'Ajuntament,

però aquest se situa en un terreny privat i, per això, estem acabant de redactar un conveni, arribant a acords amb el propietari. A banda, ja tenim la memòria feta i els pressupostos de la direcció d'obra. Semblaria que, de cara a gener, es podria posar en marxa la construcció. Sí que és cert que ha trigat 48 hores a recuperar el nivell d'aigua, però sembla que si no l'explotem tant, amb menys litres, pot ser un pou que doni suport a l'altre que ja tenim.

Es tirarà endavant amb l'ajut de l'ACA?

Sí, subvencionarà en gran part aquesta obra.

On són aquestes tres prospeccions que s'han fet?

Dins el terme de Castellcir. Primer l'hidrogeòleg ens va marcar les àrees i després els saurís van assenyalar els punts on perforar. El segon i el tercer pou estan prop de l'embassament de Sant Andreu (a la Riera de Castellcir). I el primer està a la zona de La Penyora, on tenim el dipòsit que està en funcionament però en una situació delicada. Pel temps que fa que no plou, el tenim explotat per sobre les seves possibilitats (és el Pou de la Font del Barbot).

Amb això podran deixar d'utilitzar camions cisterna?

Eduard Guiteras és alcalde de Castellcir (Ara Castellcir - ERC).

“Renovarem algunes canonades per minimitzar les fuites”

No ho sabem. Haurem de veure com respon. Actualment, s'estan invertint més de 60.000 euros al mes en cisternes d'aigua. Això per a un ajuntament és insostenible; una ruïna.

Per tant, és una prioritat?

Totalment. I amb aquest nou pou segurament no en tindrem prou. Per això ja hem demanat més prospeccions. A banda, a nivell comarcal es vol connectar la xarxa en alta al Ter-Llobregat. És un projecte que s'ha previst en diverses fases: primer les poblacions s'han de procurar els seus propis sistemes d'abastament (com estem fent nosaltres), en la segona fase s'han d'interconnectar els municipis de la comarca (per tal de poder-nos facilitar aigua des de poblacions que en tinguin) i, en últim lloc, la comarca s'hauria de connectar a la xarxa d'aigua Ter-Llobregat, a través de Calders, que és l'única del Moianès que està connectada, en alta, al Bages.

Ara plantegen fer més pous, però també hi havia un projecte per construir una estació de tractament d'aigua potable (ETAP), no?

Sí. Si un dia decidís ploure,

“El nou pou estarà situat a la zona de l'embassament de Sant Andreu”

s'ompliria l'embassament i s'hauria de sanejar aquesta aigua. A més, l'aigua dels pous que anem construint també ha de passar per allà.

L'ETAP d'El Puig està feta?

Sí, i a punt per funcionar. L'hidrogeòleg que ha fet l'estudi va estar parlant amb propietaris d'altres finques situades en zones susceptibles de trobar-hi aigua, i més endavant podríem valorar fer noves prospeccions.

L'ACA està multant moltes poblacions pel consum. Els ha arribat algun avís?

Aquest estiu, que és quan la població augmenta més, vam rebre un avís d'Agbar informant de la disminució considerable de l'aigua del Pou de la Font del Barbot i vam decidir actuar. En aquest sentit, vam demanar els consums dels comptadors de tots els habitatges i empreses, i vam enviar cartes a tots els que superaven el límit permès. No vam sancionar ningú, però va ser dissuasiu. També vam haver de parlar amb les empreses Midsona i Suqipà (aquesta última ha marxat). A finals del 2022 hi va haver canvis a la directiva de Midsona i no hi va haver

Ajuntament de Castellcir

Bones festes!

ACTIVITATS DE DESEMBRE

Dilluns 18
12.00 Arbre dels desitjos a la plaça de l'Era.

Dimarts 19
18.00 Nadales pels carrers del centre.

Dimecres 20
11.30 Patge reial a la sala Sant Jordi.

Dissabte 23
De 10 a 13 Aquí no llencem res. Plaça de l'Era.

Diumenge 24
18.00 Tió de Nadal.
22.00 Missa del Gall.

Dimarts 26
19.00 Poema de Nadal de Josep M. de Sagarra al Casal.

Diumenge 31
11.00 Trobada d'Amics de Santa Coloma.

ACTIVITATS PERIÒDIQUES

Dijous 21
D'11.30 a 14.00 Bibliobús davant de la llar d'infants.

Dimecres 27
Recollida voluminosos.

Cada dissabte
10.00 Programa municipal de ioga a la sala Sant Jordi.

SEBASTIÀ RENOM

“Em vaig tornar a presentar bàsicament per resoldre l'aigua i l'escola”

un bon traspàs de la informació referent al consum d'aigua. Va arribar un punt que els vam haver de tallar l'aixeta. El contracte era per 25.000 litres al dia i n'estaven gastant 80.000. Després vam tenir una reunió conjunta amb la nova direcció de l'empresa, AGBAR i l'ACA, per aclarir les coses i des de llavors es compleix amb el que hi ha estipulat. Com a municipi no hem tingut cap multa per part de l'ACA i el

consum de la major part dels veïns està per sota del màxim permès. Val a dir, també, que les fuites d'aigua de la xarxa de canonades representen un 25%, i moltes altres poblacions estan en percentatges més elevats. En aquest sentit, tenim previstes actuacions de reparació en alguns punts.

Un dels projectes més importants que tenien entre mans és l'escola nova. Quina és la situació del projecte?

Havia d'estar acabada el febrer del 2023. El 3 gener del 2022 vam firmar el contracte amb l'empresa licitadora i, des de llavors, tenien cinc mesos per definir el projecte i la resta per executar-lo. L'agost del 2022 l'empresa ens va enviar un correu dient que ens havíem

de reunir ràpidament perquè estaven a punt d'entrar en concurs de creditors. Ens van

proposar encarregar el projecte a una altra companyia, per evitar tornar a licitar i aprofitar el que ja havien fet ells. Des de secretaria i intervenció ens van dir que era legal i es va aprovar a través del ple municipal. Semblava que aquesta seria la manera més ràpida i eficient. A principis de desembre 2022 ens van presentar el projecte definitiu amb un increment del 50% del pressupost inicial. Legalment, com a màxim, els projectes urbanístics municipals es poden incrementar un 20%, i de forma justificada. Des del Departament d'Educació de la Generalitat ens van dir que s'havia de tornar a licitar. La segona empresa, quan va acceptar el pressupost, no va informar d'aquest augment de preus. Ara estem rescindint el contracte per tornar a reformular el projecte. Hem de tornar a començar.

Ho veurà fet?

No ho sé. La intenció és que sí. En aquestes últimes eleccions municipals em vaig tornar a presentar com a cap de llista, bàsicament, per resoldre la qüestió de l'aigua i de l'escola. Per desencallar-ho. Es fa força dur veure la situació del projecte de l'escola perquè ens sentim una mica enganyats. No han sigut transparents. Si des d'un

principi ens haguessin dit que no ho podien tirar endavant per aquell preu, ho hauríem tornat a licitar abans. Hauria sigut tot més senzill. Ens van dir que ho féssim d'aquella manera per no endarrerir les coses i ha sigut el contrari. A sobre, ens reclamen diners per tot el temps que diuen que han perdut.

L'espai on es projecta serà el mateix, la Quintana?

Sí, però una de les preocupacions que tenim és que se'ns està eixugant la caixa.

Ara els alumnes continuen repartits en tres espais.

Sí. Entre l'escola de l'entrada del poble, la llar d'infants i els mòduls.

Fa un parell d'anys volien implantar el porta a porta. S'ha canviat el sistema de recollida selectiva?

Vam decidir esperar a fer-ho en aquest mandat. I, de fet, hi estem treballant. Dins el nostre grup hi ha diferents maneres de veure-ho. Estem d'acord a canviar el sistema actual, però hi ha dues opcions sobre la taula: el porta a porta, del qual jo soc partidari, i els contenidors xipats. Encara no ens hem acabat de posar d'acord, però ho estem valorant tenint en compte un estudi que ens ha fet el Consorci de Residus del Vallès Oriental, per saber els costos que representaria cada opció.

us desitgem bones festes!

<p>DIJOUS 21 A LES 11.00 Cursa d'orientació de 4 a 12 anys a l'aire lliure.</p> <p>DIVENDRES 22 A LES 19.00 El Concert de Nadal amb El cor de cambra del Moianès al local social.</p> <p>DIJOUS 21 A LES 11.00 Tió popular a la plaça Major.</p>	<p>DIMARTS 26 A LES 18.00 Tarda de cinema infantil amb servei de bar al local social.</p> <p>DIVENDRES 29 A LES 19.00 QUINA una en farem! al local social.</p> <p>DISSABTE 30 A LES 19.30 Cabaret de Nadal al local social.</p> <p>DIUMENGE 31 A LES 11.00 Recollida de cartes amb el carter reial a la plaça Major.</p>	<p>DIVENDRES 5 A LES 18.00 LA NIT MÉS MÀGICA DE L'ANY amb l'arribada de Ses Majestats els Reis de l'Orient. Es farà arribar el recorregut i s'acabarà al local social amb coca i xocolata.</p> <p>DIUMENGE 7 A LES 17.00 LA MEMÒRIA DE L'AIGUA - Akwa cia. teatre i titelles.</p>
--	--	---

Ajuntament de Collsuspina

Bon Nadal
i feliç 2024
ple de bons projectes

Ajuntament de Moia

Castellterçol canvia el gasoil per biomassa als edificis municipals

Acaba d'estrenar una nova xarxa de calor. S'hi han destinat més de 600.000 euros

Castellterçol

Jordi Gibert

Castellterçol acaba d'estrenar una xarxa de calor alimentada amb una caldera de biomassa que escalfarà i subministrarà aigua calenta als equipaments municipals. Aquest cap de setmana s'ha celebrat una jornada de portes obertes a les noves instal·lacions del Bosquet de Can Sedó per ensenyar-ho i explicar a la ciutadania el funcionament del nou sistema. El municipi culmina, d'aquesta manera, un projecte que va començar el 2017.

La nova xarxa de calor ha permès substituir el gasoil i el gas natural a un bon nombre d'equipaments públics: l'Espai Jove, la residència municipal Josep Brugarolas, l'escola bressol L'Espurna, l'IE Castellterçol, el pavelló, les Escoles Velles, Cal Recader i l'edifici de l'Ajuntament. Amb la inversió s'espera reduir la factura energètica municipal i, a més, apostar per energies renovables.

Ja s'ha licitat també el contracte per nodrir de combustible la nova caldera, amb l'objectiu de gastar biomassa forestal de proximitat, que provingui de zones d'alt risc d'incendi i reduir al màxim la petjada energètica. El

La infraestructura s'ha presentat en societat aquest cap de setmana, amb portes obertes al Bosquet de Can Sedó

combustible, tot i això, no tindrà origen en la fusta dels boscos del Moianès, ja que a la comarca no hi ha cap empresa que aprofiti aquest recurs per a la producció de biomassa.

El cost de la nova infraestructura s'enfila a més de 600.000 euros. Un 40% els ha finançat la Diputació de Barcelona. Segons l'alcalde de Castellterçol, Toni Masot (CeP), "aquesta inversió permetrà estalviar 20.000

Un 80% del Moianès són boscos, però no hi ha cap empresa de producció de biomassa vegetal

euros anuals, a més a més que és necessari per continuar la transició energètica

del poble; l'hem fet per convenció".

Les obres van començar l'octubre del 2022, un cop garantit el suport econòmic de la Diputació de Barcelona, i s'han allargat més del que estava previst d'entrada. Tot i això, la xarxa de calor va començar a funcionar a la tardor, en període de proves, i aquest mes de desembre ha entrat definitivament en servei. Es tracta de la segona infraestructura d'aquestes característiques al Moianès, després que el 2021 s'instal·lés la primera a Monistrol de Calders, una xarxa de calor semblant que proporciona aigua calenta i calefacció a nou equipaments del poble.

És en aquest sentit que un recurs pendent d'explorar al Moianès són els boscos per a la producció de biomassa vegetal. I és que malgrat que un 80% de superfície l'ocupen masses arbrades, a la comarca no hi ha cap empresa d'aquestes característiques. El Consell del Moianès va presentar l'any passat un estudi a càrrec de Boscat Fusta, SL que estimava que els boscos de la comarca tenen un potencial productiu de 9.900 tones anuals de fusta d'obra, 24.600 tones anuals de biomassa industrial i 6.900 tones de biomassa de qualitat. Una oportunitat de negoci lligada als sistemes de calefacció alternatius al gasoil i al gas natural i amb marge per córrer a mesura que les calderes de biomassa vagin guanyant terreny.

Motivar-se pel poble

Joan Capdevila

L'Aleix Roca ha estat vinculat tota la vida amb Moia i Castellterçol. Des de sempre ha participat en entitats com les danses populars, els Armats o el Gremi de Sant Antoni, entre d'altres. De petit va anar a l'Escola Pia de Moia i després d'anys de primària a l'Escola Vedruga de Tona. A Sant Miquel de Vic hi va fer els cursos de Batxillerat i en acabar ja va anar a Barcelona a la universitat, on va cursar estudis de Ciències Polítiques. Ja a l'adolescència es va decantar i estudiar la política del seu país i va mirar de conèixer diferents grups, i un cop descartades algunes opcions es va decidir per les Joventuts que en aquells moments pertanyien a CiU. Avui, però, és militant de Junts.

Aleix Roca i el seu grup van guanyar les eleccions a Castellterçol

Ja més gran va decidir que més endavant es presentaria amb algun grup per entrar a treballar a l'Ajuntament, i fou el passat mes de maig que va formar part d'una colla de veïnes i veïns per tal d'organitzar un nou grup anomenat Connectem. Va treure 5 regidors d'11, amb la qual cosa havia guanyat les eleccions.

El grup perdedor de CeP, però, va pactar amb ERC, que tenien dos regidors, i van aconseguir l'alcaldia per aquest mandat. De fet, si ha volgut entrar a l'Ajuntament ha estat per treballar pel seu poble i portar a terme fets importants que interessessin al veïnatge. Diu que s'ha d'estar proper a la gent i resoldre allò que plantegin els veïns.

El fet que ERC donés suport al grup en Positiu va disgustar a tot el seu grup, però està convençut que cal deixar temps al temps i que les coses s'arreglaran al llarg de la legislatura. L'Aleix recorda una frase d'Enric Prat de la Riba: "Les nostres idees el temps dirà si són adequades o no ho són." Malgrat tot, creu que la gent del poble s'hauria de motivar més del que ho fa.

Activitats Nadal 2023
Sant Quirze Safaja

23 DES TIÓ
Caguem el Tió
17:00-18:00 Centre Cívic.

MON PETIT CIRC
Espectacle basat en el circ i el clown.
18:00-20:00 Centre Cívic.

CINEMA DE NADAL
Projecció pel·lícula CRÓNICAS DE NAVIDAD.
20:45 Centre Cívic.

BIKINADA
Entrepanes, begudes i crispetes.
17:00-22:30 Centre Cívic.
Cal inscripció prèvia.

5 GEN CAVALCADA DE REIS
Els Reis d'Orient visiten Sant Quirze Safaja.
18:00 Sortida Centre Cívic.
Servei de bar i entrepanes a càrrec del Revolt.
Ampliació del programa a l'especial Cavalcada.

Ajuntament Sant Quirze Safaja
Diputació Barcelona

Calders avança Oló com el tercer municipi més poblat

La majoria de pobles sumen veïns nous

Calders

Laura Serrat

Des que és comarca, el Moianès continua creixent i sumant nous habitants any rere any; el 2022, va acumular un augment de més d'un 9%. Així, en els darrers sis anys la comarca ha passat dels 13.209 habitants als 14.428; una diferència de 1.219 veïns nous, segons dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). De fet, la barrera simbòlica dels 14.000 habitants ja es va superar, per primera vegada, l'any 2020.

Tot i que la majoria dels municipis presenten dades positives de creixement, hi ha un sol municipi moianès

que el 2022 va restar habitants en comptes de sumar-ne; es tracta de l'Estany, que va perdre 13 veïns.

La resta de municipis ensenyen, una vegada més, un augment de la població força desigual. Destaca especialment el creixement de Collsuspina, Castellterçol, Calders i Moià. Els pobles que s'han mantingut més estables aquests anys han estat l'Estany, Granera i, sobretot, Santa Maria d'Oló. De fet, el 2022 hi va haver, per primera vegada, un canvi en el rànquing dels tres municipis més poblats de la comarca: Calders ara avança Oló amb una quarantena de veïns més que fan girar les tornes.

Població al Moianès (2016-2022)

	2016	2022	Variació (2016/22)
Calders	953	1.101	15,5%
Castellcir	726	778	7,2%
Castellterçol	2.351	2.655	12,9%
Collsuspina	349	398	14,0%
L'Estany	404	391	3,2%
Granera	79	80	1,3%
Moià	5.957	6.548	9,9%
Monistrol de Calders	699	742	6,2%
Sant Quirze Safaja	637	672	5,5%
Santa Maria d'Oló	1.054	1.063	0,9%
Moianès	13.209	14.428	9,2%

Preguntats per EL 9 NOU sobre aquesta anècdota, els alcaldes asseguren que, de fet, tot i ser-ne conscients, no n'havien arribat a parlar entre ells. Per part seva, l'alcalde de Calders, Eduard Sánchez (Junts), considera que el motiu és una "ubicació estratègica": "Calders es troba a una bona distància de tot i la carretera del municipi a l'Eix la faran nova, de manera que encara millorarà més", diu. De fet, relaciona el bon creixement del poble els

últims anys amb la millora de la qualitat de les seves comunicacions: "Fa uns vuit anys que tenim fibra òptica, i sumat a la bona situació estratègica ha fet que molta gent que teletreballa opti per quedar-s'hi a viure", apunta. La pandèmia també hi va jugar un paper important, segons Sánchez: "Es deu a una amalgama de factors, però la pandèmia i la fibra van accelerar l'èxode rural".

Per altra banda, l'alcalde d'Oló, Xavi Baraut (ERC),

discrepa amb el *factor comunicacions*: "Si fos per això, nosaltres també hauríem crescut, perquè també estem ben col·locats". En canvi, coincideix amb la idea de l'èxode a les segones residències, un factor més present a Calders que en el seu poble: "El nostre és un problema d'urbanisme; hi estem treballant, però Calders clarament té més zones amb segones residències", explica, motiu pel qual "han sumat més veïns".

Llibres solidaris per a la investigació del VIH

El projecte Rosa d'Abril publica una novel·la i un recull de contes

Moià

EL 9 NOU

Els somnis de la Rosa d'Abril i *Desitjo que t'agradi* són dos llibres solidaris per a la investigació del VIH. Són obra d'Anna Figueres i pretenen col·laborar en la curació de la malaltia a través de l'Institut de Recerca de la Sida (Irsicaixa), que coordina el doctor Bonaventura Clotet. L'autora hi aposta perquè es tracta d'un dels referents mundials en el camp de les malalties infeccioses. I, pel que fa a la sida, a més de centrar-se a buscar una cura, les seves investigacions han apostat fermament per millorar la qualitat de vida dels pacients i alhora lluitar contra l'estigma social associat. El projecte Rosa d'Abril, amb arrels moianeses, vol aportar-hi el seu gra de sorra.

Les dues obres estan protagonitzades per la Rosa d'Abril i els somnis hi juguen un paper important. El primer, *Els somnis de la Rosa d'Abril*, és un recull de contes en què

Els dos llibres solidaris

la protagonista descobreix el món ocult dels seus somnis, plens de fantasia i màgia, però també pors i angoixes. El segon, *Desitjo que t'agradi*, és una novel·la que narra la història d'una noia a mig camí entre dues realitats entrelaçades que giren al seu voltant: la humana i la mística.

Tant un com l'altre, es poden adquirir a través de la plataforma Amazon. Els

beneficis que obtingui l'autora amb la venda dels llibres aniran destinats íntegrament a la fundació privada. Es pot trobar més informació a <www.rosadabril.org>.

Escanegeu aquest codi QR per accedir a l'Instagram del projecte solidari Rosa d'Abril

Adoptar és l'alternativa que ens beneficia a tots

Cada 18 minuts es recull un animal abandonat a Catalunya

Necessitem persones que els vulguin donar una segona oportunitat. T'atreveixes?

Si estàs pensant en compartir la teva vida amb un animal i estàs disposat a dedicar el temps i els esforços necessaris, la resposta és l'adopció.

Visita'ns i t'ajudarem a trobar el gos o gat que més s'adapta al teu estil de vida.

caniausa.cat

Amb la col·laboració de:

La primera expedició catalana a l'Everest es retroba a Moià

Lluís Belvis, cònsol del Nepal a Barcelona i qui en va ser cap, està vinculat a la comarca des dels 90 i hi viu d'ençà de la pandèmia

Moià

Josep Font

Va ser la tardor de l'any 1982 i el lema, "Catalunya al sostre del món". No existien ni internet, ni els telèfons mòbils ni TV3. L'Estat espanyol encara no formava part de la Unió Europea i era el primer mandat dels ajuntaments democràtics recuperats. Potser se'n diria una *estructura d'estat*, d'aquella expedició, en registre actual. En el món del muntanyisme, alguns integrants de l'aventura llavors ja eren llegendes. L'Everest 82 els va marcar tant que, passats més de 40 anys, es retroben encara periòdicament. Estan tots vius, i EL 9 NOU els acompanya un dia de desembre que visiten les Coves del Toll i dinen plegats a la Torre de Casanova de Moià. Escoltem i compartim les seves converses, i hi parlem sorpresos d'estar amb persones de 90, 80 i 70 anys que en alguns casos continuen anant a la muntanya i escalant.

L'any 1979, Jaume Altadill i Lluís Belvis –aleshores encara no vinculat al Moianès– van estar tres mesos a l'Himàlaia, de setembre a novembre, fent la volta a l'Annapurna i a l'Everest. Van adonar-se de la demanda que hi hauria per anar al Nepal, un territori mític i poc explorat. Van fundar una empresa de *trekking*, que encara existeix, i que ha organitzat més de 80 viatges

S'havia previst que costés 15 milions de pessetes, però es va enfilat a 30

al Nepal. Belvis precisa que "com que vam fer moltes gestions administratives, vaig pensar a demanar el permís per ascendir a l'Everest, amb la idea que els catalans poguéssim intentar-ho. En aquell moment se'n concedien molt pocs. El coll sud era la via tradicional, com ara. Però l'aresta oest de l'Everest només l'havia pujat una vegada una expedició iugoslava. Aconseguir fer l'Everest per aquesta aresta seria posar l'alpinisme català a escala internacional".

Permís obtingut, van oferir-lo al Centre Excursionista de Catalunya, l'entitat més degana de Catalunya, però també creien que la primera expedició no podia ser el projecte d'un club, sinó que calia muntar una selecció catalana. A més a més de la qualitat, els escaladors havien de ser representatius del territori i incrementar així la identificació de la societat catalana amb la gesta. Finalment es va formar un equip on a banda d'alpinistes de Barcelona n'hi havia de procedències tan diverses com Corbera

d'Ebre, Igualada, Manresa, Olot, Sant Sadurní d'Anoia o Terrassa.

Belvis, amb 29 anys, va ser el cap de l'expedició i Josep Manuel Anglada, de 49, el director tècnic. Dels 15 milions de pessetes pressupostats inicialment, l'expedició en va costar 30. Van comptar amb el suport de Banca Catalana, l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya. El president Jordi Pujol els va rebre i els va fer entrega pública de la senyera. Era una expedició pesada, amb tones de material. Per traslladar-lo al camp base, van haver de llogar 250 iacs (una mena de bous), aplegats de moltes valls. Havien previst que l'expedició es podia arribar a allargar fins a tres mesos, com efectivament va passar. Les parelles dels alpinistes, presents també a la trobada d'aquest desembre a Moià, van anar fins al camp base aprofitant les vacances.

LA DECISIÓ DE TORNAR

La història i el desenllaç de l'expedició són coneguts. Havien escollit una ruta molt tècnica, qualificada encara avui d'excel·lent. A 8.500 metres, amb unes condicions meteorològiques extremes, el xerpa Nima Dorje, de 21 anys, va estimbar-se i van decidir que el més important era poder tornar. Si haguessin fet cim, explica Xavier Pérez Gil, que era en aquella

A dalt, la trobada dels expedicionaris, aquest desembre a Moià. Drets, d'esquerra a dreta, Narcís Manuel Anglada, Xavier Pérez Gil, Josep Vidal Ponce i Jordi Sugranyes. Les altres dues fotos són

cota, "tenia clar que hauríem baixat per la collada sud. Era l'única possibilitat de tornar vius tenint en compte el vent i el fred extrems".

El germà petit de Nima es va casar amb la vídua i, passat un temps de l'impacte, també es va fer xerpa. Belvis recorda que anys després els va demanar fotografies de Nima per portar-les a les ascensions. Alguns dels expedicionaris, asseguts aquest desembre a l'esplanada de les Coves del Toll, no ho recordaven o no ho sabien.

Manel Mateu, el metge de l'expedició, havia anat a congressos internacionals de medicina de muntanya i havia contactat amb metges estrangers per valorar què dur a la farmaciola i com actuar davant d'un edema cerebral o pulmonar, força possibles a aquella alçada.

"Vam fer un estudi a doble cec amb preparat homeopàtic de coca de muntanya (una planta), que és la que es fa servir als Andes, i vam controlar entre un grup placebo i altres amb el preparat com funcionava per a l'adaptació al mal de muntanya. L'experiment va donar positiu, que ja se sabia, però fins llavors mai no s'havia portat a terme un treball de camp amb expedicionaris. Estem tots vius", celebra Mateu.

La majoria van continuar, de fet, amb expedicions a l'Himàlaia malgrat l'elevat risc d'accidents. Francesc Sàbat considera impactant que hagin sobreviscut tan bé. Ell era enginyer electrònic i prèviament a l'Everest havia estat, amb la seva parella, gairebé una dècada al refugi d'Amitges. Recorda accidents de muntanya, de quan el material tècnic i les previsi-

L'AJUNTAMENT DE CALDERS US DESITJA

BONES FESTES

Les darreres persones a donar la mà a Franco

Moià

A banda de formar part de l'expedició del 1982, Josep Manuel Anglada, Emili Civis i Jordi Pons ja havien ascendit les cares nord dels cims més mítics dels Alps i EL 1974 van coronar l'Annapurna. Van ser pioners: era la primera ascensió d'un cim de 8.000 metres a l'Estat i, com que havien rebut el suport del *Consejo Superior de Deportes*, el dictador Francisco Franco els va voler rebre en audiència: "Ho necessitava per sortir al seu telenotícies, que era el NO-DO", explica Civis. "Van ser de les darreres persones a donar-li la mà en audiència pública, de fet." Civis afegeix que aquell dia a la llista de visites hi havia uns quants falangistes i capellans. Van gravar per al NO-DO i, en acabar, es va anunciar que Franco estava indisposat i suspensió les activitats. "Al cap de pocs dies donaven la notícia que estava ingressat, i ja no va refer-se."

SEBASTIÀ RENOM / CEDIDES

han dedicat bona part de la seva vida a l'alta muntanya, en situacions arriscades – quina confiança més intensa es pot establir, quan la vida depèn del company de corda–. Senzills, aliens a la societat de consum. Han passat més de 40 anys de l'Everest i continuen actius; la majoria, amb les parelles de llavors. Són llegendes de l'alpinisme. Es fa estrany, per a qui ha pogut compartir aquest dia amb ells, que personalitats com Anglada o Pons, amb el seu nom inscrit a les vies més difícils de moltes parets del Pirineu, el Pedraforca o Montserrat, no hagin rebut encara el reconeixement més elevat del govern de la Generalitat.

Serrat, Antoni Llasera, Manel Mateu, Jaume Altadill, Francesc Sàbat, Jordi Pons i Emili Civis. Asseguts, d'esquerra a dreta, Joan Ribes, Lluís Belvis, Josep Casanoves, Josep de l'expedició de l'any 1982, imatges de la muntanya i dels alpinistes durant l'ascensió

ons meteorològiques no tenien res a veure amb les actuals i qualsevol canvi de temps podia provocar víctimes per hipotèrmia als Encantats o agulles del Pirineu.

adopcions, la nacionalització de nepalesos a Espanya (n'hi ha gairebé uns 20.000), accidents... Catalunya continua essent la porta d'entrada a l'Estat, i és que fins al

2017 no es va obrir ambaixada a Madrid. Belvis assegura que en tots aquests anys ha realitzat més de 120 viatges al Nepal. Des de la Torre de Casa-

nova s'albira una gran posta de sol, que significa que el retrobament a Moià toca a la fi. És ben palesa la vitalitat i la salut d'unes persones que

L'INTERLOCUTOR ENTRE EL NEPAL I L'ESTAT ESPANYOL

Connectant de nou amb la trobada d'aquest desembre, visionem la pel·lícula *Everest 82*, dirigida per Jordi Pons. Lluís Belvis i Carme Picanyol, de Moià, han tornat dotzenes de vegades a l'itinerari. Molts pobles del camí d'aproximació han canviat ben poc. Amb les vistes del camp base, Belvis recorda que "aquella temporada vam ser quatre expedicions. Ara en serien 40. S'ha multiplicat per 10". Com a cònsol, ell ha estat durant dècades l'únic interlocutor entre el Nepal i l'Estat espanyol. Ha gestionat moltes

RESTAURANT L'ILLA

CÀMPING TANCAT
del 10 de desembre
al 12 de gener

SANT QUIRZE SAFAJA
RESTAURANT L'ILLA

Ctra. Sant Feliu de Codines a Centelles, km 3,9 · Sant Quirze Safaja · Tel. 93 866 25 26 · Diumenge de 9 a 17.00 (Dinars) · Divendres i dissabte de 9 a 24.00 (Dinars i sopars)

PATRIMONI I CAPITAL NATURAL: ESGLÉSIA DE L'ASSUMPCIÓ DE SANTA MARIA D'OLÓ (XXVI)

JORDI GIBERT

Vista general de l'església de l'Assumpció de Santa Maria d'Oló, construïda entre els anys cinquanta i seixanta

Història darrere una arquitectura agosarada

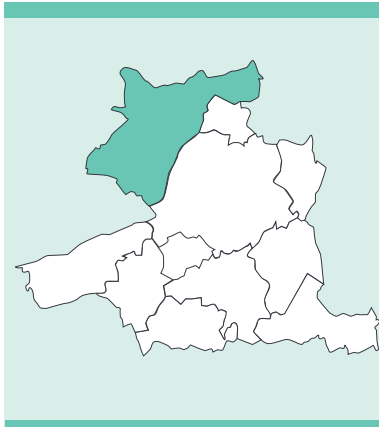
L'església de l'Assumpció, o església Nova, va lligada a la industrialització d'Oló i el poder dels Roger-Vidal

Santa Maria d'Oló

Jordi Gibert

L'església de l'Assumpció, o església Nova d'Oló, no deixa ningú indiferent el primer cop que la veu. Darrere la seva singular arquitectura hi trobem un edifici que ajuda a entendre i explicar la història contemporània del municipi. I és que l'església es va construir de 1957 a 1963, en ple franquisme i en el punt àlgid de la industrialització de Santa Maria d'Oló.

La industrialització d'Oló es va desenvolupar al llarg del segle XX, quan sortint del nucli antic de dalt al poble i seguint la carretera es va construir un eixample modern, en una zona plana i de més fàcil accés. La fàbrica López, de l'empresa Hemalosa, en va ser el motor. Als anys 50 els propietaris exercien, de fet, una gran influència sobre la política i la vida quotidiana al municipi i inverteixen en serveis per als treballadors de la fàbrica, com si es tractés d'una colònia tèxtil més. La farad-

Església de l'Assumpció

SITUACIÓ
Santa Maria d'Oló

QUÈ S'HI FA?
És un edifici religiós. S'hi diu missa. A diferència dels de la majoria de la comarca (molt més antics) es remun- ta a mitjan segle XX.

nica església Nova va ser el màxim exponent d'aquesta concepció d'amos del poble que tenia el matrimoni Roger-Vidal.

Segons explica gent gran d'Oló, va ser un accident durant un viatge a Saragossa el que va propiciar la construcció del temple. La parella es va prometre que si es recuperava i se'n sortien aixecarien un nou temple. Una construcció que el 1955 feia falta al poble, ja que l'església parroquial quedava molt costa amunt al nucli antic.

Ja fos per complir la promesa a ulls de Déu o per

Treballadors i veïns d'Oló van exercir de paletes, fusters i mecànics

comodat, el 3 de juliol d'aquell any Joan M. Roger va proposar a l'Ajuntament l'opció d'edificar l'església. Hemalosa hi va posar bona part dels terrenys, i l'Ajuntament alguns més que eren seus. El 1957 finalment s'autoritzava Carme Vidal,

esposa de Joan M. Roger, a construir l'església.

L'arquitecte fou Manuel Puig i Janer, el titular al consistori de l'Hospitalet de Llobregat. Com a constructor de l'obra es va contractar el mestre Ramon Camprubí, d'Oló mateix; i el decorador va ser Josep Artigues Basté, en aquell moment reconegut orfebre i pintor i qui segurament és l'artista més reputat dels que va prendre part en l'aixecament d'un temple amb uns vitralls, pintures i mosaics que tampoc deixen ningú indiferent.

Veïns d'Oló i treballadors

de la fàbrica també hi van jugar un paper important exercint de paletes, fusters i mecànics. El mobiliari de fusta, les instal·lacions elèctriques i els forjats es van fabricar, de fet, als mateixos tallers d'Hemalosa.

Tot i utilitzar mà d'obra de la mateixa empresa, l'església va costar vuit milions de les antigues pessetes. El bisbe de Vic Ramon Masnou la va beneir el 29 de juny de 1963, i tal era la influència de la família Vidal que en van mantenir la propietat fins als anys 90, quan l'empresa va fer suspensió de pagaments.

La percepció d'articular el poble com una colònia va fer que el matrimoni Roger-Vidal projectés el seu propi mausoleu al subterrani de l'església. Finalment, però, no es va utilitzar com a lloc d'enterrament i la cripta ha quedat abandonada. Durant un temps s'hi van guardar les carrosses que utilitzen els Reis Mags d'Orient quan visiten el poble per repartir regals a la canalla.

AGENDA

Dilluns 18 de desembre

Castellcir. Arbre dels desitjos. Plaça de l'Era. 12.00.

Dimarts 19 de desembre

Castellcir. Nades pels carrers del centre. 18.00.

Castellterçol. Concert de Nadal de l'institut escola Castellterçol. Pavelló. 15.00.

Dimecres 20 de desembre

Calders. *Orkestrònia*, a càrrec de la cia. La Cresta, instal·lació interactiva amb instruments. Escola Anton Busquets i Punset. 12.00.

Castellcir. Visita del patge reial. Sala Sant Jordi. 11.30.

Castellterçol. Tió popular amb l'espectacle *La veritable història del caga tió*. Plaça Vella. 18.00.

Collsuspina. Projectió en pantalla gran del partit entre el FC Barcelona i l'Almeria. Casal de la Gent Gran. 19.00.

Dijous 21 de desembre

Castellterçol. Concert de Nadal de l'Escola de Música i Dansa de Castellterçol. Centre Espai Escènic. 18.00.

Collsuspina. Circuit d'orientació per a nois i noies de 4 a 12 anys, a càrrec d'Anigami. 11.00.

Divendres 22 de desembre

Collsuspina. Concert de Nadal amb el Cor de Cambra del Moianès. Local Social. 19.00.

Santa Maria d'Oló. Presentació del mapa "Els serrats d'Oló i l'altiplà de l'Estany", publicat per Monteditorial, a càrrec de Salvador Sala, Josep Canamasas i Jaume Sala. Espai Hemalosa. 19.00.

Dissabte 23 de desembre

Castellcir. "Aquí no llencem res", campanya informativa del Consorci de Residus. Plaça de l'Era. 10.00 a 13.00.

Castellterçol. Taller de maquillatge al mercat de Castellterçol. Plaça Prat de la Riba. 10.00 a 14.00.

Collsuspina. Tió popular, amb servei de barra, xocolata i caldo. Local Social. 17.00.

L'Estany. Tarda nadalenca, amb taller de fanalets, berenar i tió popular. Cine. 16.00.

Moià. Concert de Nadal del Cor Xera, dirigit per Pere Mas i amb Marc Pusó al piano. Auditori Sant Josep. 19.00.

Monistrol de Calders. Concert de Nadal a càrrec de la coral Taralejant Albades. Sala Petita. 18.00.

Quinto, del Grup de Teatre del Centre Parroquial. Pavelló. 19.00 a 22.00.

Sant Quirze Safaja. *Mon Petit Cirque*, espectacle de Moi Jordana Companyia de Circ. Centre Cívic Parc de l'Aigua. 18.00.

Diumenge 24 de desembre

Castellcir. Tió de Nadal, a la plaça de l'Era, per sortir caminant fins a l'entrada del poble, 18.00. Missa del Gall, a les 22.00.

Dilluns 25 de desembre

Castellterçol. Representació dels Pastorets, a càrrec de l'Espai Draks. Centre Espai Escènic. 20.00.

Moià. Representació dels Pastorets. Espai Cultural Les Faixes. 18.00.

Monistrol de Calders. Fem cagar el tió del poble. Plaça Nova. 12.00.

Quinto, del Grup de Teatre del Centre Parroquial. Pavelló. 19.00 a 22.00.

Dimarts 26 de desembre

Castellcir. *El poema de Nadal*, de Josep Maria de Sagarra, a càrrec de Valentí Maymó. Casal. 19.00.

Castellterçol. Quinto de Nadal, amb els Diablers de Castellterçol. Pavelló. 19.00.

Concert de Sant Esteve de la Coral Castellterçol. Església de Sant Fruitós. 20.30.

Collsuspina. Tarda de cinema infantil. Local Social. 18.00.

Moià. Representació dels Pastorets. Espai Cultural Les Faixes. 18.00.

Santa Maria d'Oló. Jocs de fusta tradicionals d'ambient rural en gran format, a càrrec d'El Pajaro Jocs. Passeig Carme Vidal. 10.00.

Recollida de cartes de la quitxalla d'Oló a càrrec de les Princeses d'Orient. Torrent Gros. 12.00.

Dijous 28 de desembre

Moià. Hora del conte (+3 anys): *Quan el Nadal era un conte*, a càrrec de la rondallaire Sandra Rossi. Biblioteca. 18.00.

Divendres 29 de desembre

Castellterçol. Quina de Nadal del CF Castellterçol. Pavelló. 20.30.

Collsuspina. Quina una en farem! Local Social. 19.00.

Monistrol de Calders. Xerrada: "Les fonts del Moianès i la qualitat de les seves aigües. L'estat de les fonts de Monistrol", a càrrec del geòleg Jordi Espuny. Sala Petita. 18.00.

Santa Maria d'Oló. Audiovisual i xerrada *Nevado Alpamayo*, de Carles Bascompte Viladrich i Jordi Solé Valldaura. Espai Hemalosa. 19.00.

Dissabte 30 de desembre

Castellterçol. Taller de fanalets al mercat de Castellterçol. Plaça Prat de la Riba. 10.00 a 14.00.

Recollida de cartes pel patge reial. Jardins de Cal Recader. 18.00.

Collsuspina. *Cabaret de Nadal*, amb números de Núria Luna Llena (hula hoop), Cristi Garbo (clown), Juana Beltran (verticals), Carla Carol (trapezi) i La Churry amb Mattilde. Local Social. 17.00

Moià. Arribada dels carters reials, amb jocs de fusta d'El Pájaro Jocs i xocolatada. Plaça Sant Sebastià. 17.30.

Diumenge 31 de desembre

Castellcir. Trobada d'Amics de Santa Coloma. Missa i xocolatada. Església de Santa Coloma. 11.00.

Castellterçol. Cursa Sant Silvestre. Plaça Vella. 16.30.

Collsuspina. Recollida de cartes a SM Reis d'Orient pel carter reial. Plaça Major. 11.00.

L'Estany. Pintura en directe amb realitat virtual, a càrrec de Mon Líria. Casa de Cultura, 11.00.

Carter reial. Església. 11.00 a 12.00.

Moià. Festa de Cap d'Any a l'Espai Cultural Les Faixes. Obertura de portes, 0.30. Concert de versions d'Els Senyora, 1.00. Sessió de DJ Pacotill, 3.30. Final de festa, 5.30. Aforament limitat.

Monistrol de Calders. Entrega de la carta al patge reial. Plaça Nova. 12.00.

Dilluns 1 de gener

Castellterçol. Representació dels Pastorets. Centre Espai Escènic. 19.30.

Dimarts 2 de gener

Monistrol de Calders. Encàrrecs reials. Escola l'Esqueix. 9.00 a 11.00.

Dimecres 3 de gener

Monistrol de Calders. Taller de fanalets. Pavelló. 16.00.

Santa Maria d'Oló. Cinèxic (+5 anys): *Ratolins i guineus*. Espai Hemalosa. 17.00.

Divendres 5 de gener

Castellcir. Cavalcada de SM Reis d'Orient, a les 19.00, davant l'escola. A continuació, cavalcada pel carrer Major, parada a la plaça de l'Era i lliurament de regals al Local.

Castellterçol. Cavalcada de SM Reis d'Orient. Xocolatada, al camp de futbol, 17.30. Inici de la cavalcada, 18.00.

Collsuspina. Arribada de SM Reis d'Orient al Local Social, amb coca i xocolata. 18.00

L'Estany. Cavalcada de Reis pels carrers del municipi. 18.15.

Moià. Cavalcada de Reis, a partir de les 18.00 i final a l'ajuntament.

Monistrol de Calders. Alimentem els cavalls, a la sortida de la plaça Nova, 12.00. Rebuda a SM Reis d'Orient i cavalcada, a la plaça Nova, 18.00.

Santa Maria d'Oló. Cavalcada dels Reis i concert. Arribada de Ses Majestats a l'avinguda Manuel López amb la xaranga Buidant La Bota, 18.00. Concert al pavelló, amb Mitja Nit i DJ Rutxo, 0.00.

Dissabte 6 de gener

Monistrol de Calders. Quinto del Grup de Teatre del Centre Parroquial. Pavelló. 19.00 a 22.00.

Diumenge 7 de gener

Collsuspina. Titelles *La memòria de l'aigua*, a càrrec d'AKWA Cia. Local Social Ramon Cabanas. 17.00.

Vine a Oló,
descobreix-nos!

RETAULES BARROCS — RUTES FAMILIARS — PATRIMONI ROMANIC — RIQUESA GEOLOGICA — LLEURE SALUDABLE

www.olo.cat
@ajuntament_olo

“El model urbanístic més òptim té en compte totes les realitats”

Va tenir clar des del principi que volia ser arquitecta?

Sempre m'havia agradat la part artística i alhora les matemàtiques. I, sense tenir-ho gaire clar perquè a més no tenia cap familiar ni ningú a prop que ho fos, vaig decidir decantar-me per això.

Durant la carrera va formar part del programa de mobilitat acadèmica i va anar al Brasil (a São Paulo). Què va fer allà?

Jo trobava que el rerefons de la meua carrera era molt enfocada a l'estètica, a fer un disseny “bonic”, i poc d'ajudar la gent. Sentia que no encaixava amb mi fins que a segon de carrera vaig començar l'assignatura d'urbanística i gràcies a assistir a una xerrada sobre urbanitzacions marginals, on ens van ensenyar exemples de Sud-amèrica, em vaig adonar que allò era el que volia fer i vaig decidir anar un any al Brasil, amb una beca.

Uau! Un any...

Un cop allà, paral·lelament als estudis em vaig decidir vincular a l'ONG Techo, amb qui vaig poder anar a veure les faveles.

I com ho va viure?

És una *hòstia* a la cara. No et diria que s'ha de veure perquè sempre he fugit de la idea de blanc salvador. Però hi havia anat per ajudar la gent d'allà i volia veure com, a través de l'arquitectura, es podia aconseguir. No em surt ser arquitecta perquè sí.

Quin projecte té aquesta ONG?

A banda de campanyes per recaptar diners també impulsen estudis socioeconòmics de comunitats vulnerables per construir habitatges per a aquelles persones i fer una prioritació segons el finançament que tenen per a cada projecte.

Ha treballat a l'AMB durant quatre anys. Formava part d'un grup que gestionava el Pla Director Urbanístic Metropolità (PDUM). En què consisteix?

És un planejament que actualitza el Pla General Metropolità (PGM),

GISELA SOLER, arquitecta

Soler, de 28 anys, és de Moià i és la representant del Moianès al Col·legi oficial d'Arquitectes de Catalunya. Considera que el repte actual de l'urbanisme és fer ciutats que tinguin en compte tothom.

que és del 1976 i marca unes línies generals a seguir per tal que després s'elaborin els nous POUM de les poblacions de l'Àrea Metropolitana.

Per què és important fer aquesta actualització?

És molt evident com ha canviat el context. El canvi climàtic ara és molt més present, ha canviat la manera com vivim, com ens movem, etc. L'urbanisme ha d'anar avançant al ritme que avança la societat perquè si no hi ha qüestions que no quadren. Per exemple, falten zones verdes dins les ciutats i potser abans no es considerava una prioritat. S'han d'anar equilibrant les necessitats de la població amb el que diu el planejament perquè si no tot s'encalla.

Vostè formava part del grup que creava el PDUM?

No. Nosaltres acompanyàvem el procés de divulgació i participació. Una de les accions que vam impulsar és l'exposició interactiva Metròpolis de Ciutat per explicar, amb llenguatge planer, què es volia fer (mobilitat sostenible, teixits residencials, infraestructura verda, etc.).

Quin creu que és el millor model urbanístic?

El més òptim és aquell el que té en compte totes les realitats. Abans es pensava exclusivament en la mobilitat amb vehicle privat i no es tenien en compte problemes físics per moure's, o les distàncies que pot recórrer un infant o una persona gran. A més, l'urbanisme feminista ha fet molta incidència a reivindicar que els desplaçaments no són només casa-feina-casa.

Treballa a l'Ajuntament de Moià des de fa una setmana. Quines són les primeres sensacions?

Estic molt motivada. Per a mi és un honor treballar perquè el meu poble sigui millor. Em fa molta il·lusió!

Queralt Campàs

TEMPS ERA TEMPS

La Tosca

La Tosca és un paratge natural emblemàtic que es troba entre Moià i Castellterçol, tot i que pertany al terme municipal de Castellcir. Aquesta imatge la va disparar Salvador Renom el 1920 aproximadament. La Tosca era un indret habitual per a aplecs, festes populars i sortides familiars i d'amics. D'un temps ençà, només serveix de pas per als excursionistes i gairebé no s'hi pot pescar per la degradació i baixada del nivell de l'aigua.

EL 9 MON

MONOGRÀFIC ESPECIAL
**SOSTENIBILITAT
I TRANSICIÓ
ENERGÈTICA**

Dilluns, 18 de desembre de 2023

L'ENTREVISTA

Parla Steve Cracknell, autor d'«Els Pirineus indòmits. Una renaturalització sorprenent»

“Renaturalitzar el Pirineu no és només cosa d'ossos contra ovelles”

REPORTATGE

L'estratègia energètica de la Unió Europea davant l'emergència climàtica

La lletra petita de la normativa i exemples de comunitats energètiques

Entrevista a Steve Cracknell, autor de 'Els Pirineus indòmits. Una renaturalització sorprenent' (editorial Sidilà)

“Renaturalitzar el Pirineu no és només cosa d'ossos contra ovelles”

Jordi Vilarrodà

El retorn al Pirineu dels *superdepredadors* com l'os, que ja hi és, o el llop, que hi pot arribar els propers anys, pot ajudar a completar els ecosistemes de la serralada? Aquesta qüestió és en l'origen d'*Els Pirineus indòmits. Una renaturalització sorprenent* (Ed. Sidilà), un llibre de Steve Cracknell. El seu autor s'ha passat els últims anys recorrent el Pirineu a banda i banda, parlant amb els partidaris i els contraris de la convivència amb aquestes espècies. No hi ha una resposta senzilla: ningú no té el monopoli de la veritat. I al capdavall, aquesta no és una qüestió només naturalista, sinó de percepcions culturals, cosa que la converteix en molt més complexa. En l'edició anglesa, el llibre va obtenir el premi Mark Avery com a Llibre de Natura 2021.

A Anglaterra es parla del *rewilding*, un concepte que aquí podríem traduir aproximadament com a 'renaturalització'. Ens pot explicar què és?

La renaturalització és donar més pes a la natura. No és una qüestió d'un animal més o un animal menys sinó de processos entre els mateixos animals. Per exemple, la mateixa depredació d'unes espècies a altres, el menjar caronya com fan els voltors, els castors que construeixen embassaments... Als Pirineus, on no tenim gaires depredadors, la idea de la renaturalització és donar més pes als animals que no tenim, però no només a ells sinó als processos que impliquen.

Al Pirineu podríem dir, doncs, que ens falten unes peces del gran trencaclosques d'un ecosistema? I entre aquests, els grans depredadors?

Els llops, els ossos, potser el linx...

Tenim guineus, però no, les guineus no són superdepredadors.

Aviat vostè s'adona que recuperar-los no és tan senzill com dir: reintrodurem l'espècie, en el cas dels ossos, o deixarem via lliure perquè vagin tornant, com els llops. Els grans depredadors tenen oposició entre la gent que viu a la muntanya.

Sí. El naixement del llibre va ser una estimbada d'ovelles que es va produir l'estiu del 2017 al Mont-Roig, al Pallars Sobirà. Van morir 209 ovelles en un sol atac d'un os. Preses del pànic, van voler baixar per un pendent molt pronunciat i es van espenyar. Abans d'això pensava que la presència dels ossos era cada vegada més tolerada pels ramaders. Però després van venir les manifestacions, un vídeo anònim en què es veien unes persones encaputxades disparant a l'aire i, sobretot, una reunió al Consell General de l'Arieja, on vaig assistir. Tot això em va convèncer que hi havia un greu problema. A la reunió, vaig parlar amb ramaders... de seguida vaig entrevistar unes trenta persones implicades en el tema, a favor i en contra. També hi ha ramaders a favor de l'os, però per norma general no els agraden, els ossos.

“Una estimbada de més de 200 ovelles al Mont-Roig, l'estiu de 2017, per l'atac d'un sol os va marcar un punt d'inflexió, va ser molt impactant”

L'estimbada de les ovelles devia causar una gran impressió en el món ramader.

Va ser molt impactant, un punt d'inflexió. Pensi que l'any 1996 hi havia cinc ossos al Pirineu i ara en tenim uns 80, dels aproximadament 110.000 que es

calcula que hi ha al món. Però hi ha projeccions que aquesta població pot créixer, amb càlculs basats en l'experiència dels Pics d'Europa.

Recordem-ho: aquests ossos van arribar al Pirineu procedents d'Eslovènia des de mitjans dels anys 90, emparats per un programa europeu, el Life, de reintroducció d'espècies

Steve Cracknell, amb 'Els Pirineus indòmits', el llibre que va pub...

en perill d'extinció.

Sí. Ara no tenim als Pirineus ossos pròpiament pirinencs. Tenim ossos eslovens. Hi ha un únic os de nissaga pròpiament pirinenca, i només al 50%. I els ramaders diuen: val la pena tot això per uns ossos eslovens?

“Es pot veure que aquests ossos són l'arma utilitzada per buidar el nostre territori”, una frase que recull vostè d'un d'aquests ramaders. A banda i banda del Pirineu, hi ha la sensació que les autoritats van prendre una decisió sense comptar amb la seva opinió?

L'any 1982, el llavors president francès François Mitterrand va dir en una visita a l'Arieja que calia protegir els ossos però sense perjudicar els pagesos (*“Il faut sauver les ours et protéger l'espèce. On doit pouvoir le faire sans léser les agriculteurs”*). Per tant, des de llavors ja tothom sabia —els polítics i els ramaders— que l'ar-

ribada de l'ós era prevista. Però no tenien la possibilitat d'aturar-ho, hi ha molts ramaders que diuen que no se'ls va consultar. Era una qüestió de com fer-ho.

Els ossos havien format part de la cultura del Pirineu. Hi ha pobles de la Catalunya Nord, fins i tot perviuen les anomenades Festes de l'Os.

I no solament a la Catalunya Nord, on hi ha les més conegudes. Al sud dels Pirineus existien també festes de l'os: a Bielsa, a l'Aragó, o a Ituren, a Navarra. Però les festes més interessants són les del

Vallespir, que des de fa més o menys un any són declarades Patrimoni Cultural Immaterial per la Unesco. Quan hi havia ossos a tot el Pirineu, fins a finals del segle XIX, es comptaven un centenar de festes d'aquest tipus. Imagini's què implicaven quan la gent tenia ossos per veïns!

Han passat molts anys des que

“Des dels anys 80 tothom sabia que el retorn de l'os als Pirineus era previst. Però els ramaders diuen que no se'ls va consultar, no tenien opció d'aturar-ho”

Alcaldia de primer en anglès i que ara ha sortit en català publicat per Edicions Sidillà i amb traducció de Maria Pitarque.

AL DETALL

Un arqueòleg anglès que trepitja el Pirineu

Steve Cracknell és originari del nord d'Anglaterra, del comtat de Yorkshire concretament. Un paisatge diferent del que el va enamorar ja fa anys, i el va portar a canviar de residència i de vida: el Pirineu. Actualment viu a les Corberes, entre la Catalunya Nord i Occitània. Gran aficionat al senderisme, ha trepitjat la serralada a banda i banda. Però no solament això, sinó que ha parlat amb la seva gent. És autor dels llibres *If You Only Walk Long Enough* i *Footprints on the Mountains*, publicats només en anglès. També en la seva llengua materna va publicar *The Implausible Rewinding of the Pyrenees*, aquí traduït com *Els Pirineus indòmits. Una renaturalització sorprenent*.

El llibre és el resultat de moltes anades i vingudes, moltes converses i entrevistes i, sobretot, una mirada àmplia que vol oferir al lector totes les perspectives d'una qüestió polèmica. Al pròleg de l'edició catalana, el mateix autor emmarca la qüestió: "Aquí als Pirineus, a Catalunya, els ossos i els llops formen part del nostre patrimoni cultural compartit. Aquí als Pirineus, tot i que la renaturalització és poc coneguda en teoria, està passant a la pràctica. Les explotacions ramaderes a la muntanya estan essent abandonades i hi ha projectes internacionals a gran escala que estan fomentant el retorn de depredadors i altres animals menys controvertits. Què significarà això per a la natura, per al camp i per als ramaders?"

ALBERT LLIMOS

van desaparèixer els darrers ossos en aquesta banda del Pirineu, la del Principat. S'havia perdut el costum de conviure-hi...

Si. Però fixi's que al Bearn, a Occitània, on fins a l'any 1995 encara hi havia censats cinc ossos, és el lloc on ara es tolera encara més la seva presència. La connexió existia, no l'havien perdut.

Té solució, el rebuig als ossos per una part de la població del Pirineu?

Algun dia s'acceptarà? Vostè ha parlat amb gent que està disposada a arribar molt lluny per oposar-s'hi.

Sí. Després de l'estimada d'ovelles al Pallars de què li parlava al principi, es va publicar el vídeo on ramaders encaputxats disparaven a l'aire i cridaven "mort als ossos". Des de llavors n'han matat tres. Però pensi que

encara som lluny de tenir una població viable de l'espècie: en necessitem uns 250. El govern francès va publicar la setmana passada un informe on es diu que en l'horitzó de l'any 2050 esperen que hi hagi 350 ossos als Pirineus.

Hi ha una altra espècie de gran depredador que ara mateix és molt escadusser al nostre Pirineu, però que hi acabarà arribant: és el llop. Aquest no caldrà reintroduir-lo, vindrà pel seu propi peu perquè s'està expandint. Passarà al mateix que amb l'os?

On hi ha llops i ossos, els danys dels primers són vuit vegades més greus. És clar que els llops arribaran als

Pirineus. Ara tenim llops ibèrics i llops italians, dues subespècies que estan venint. Les darreres notícies són que al Pirineu aragonès ja hi ha una parella, un mascle italià i una femella ibèrica. No sé si l'any que ve ja veurem la primera llopada. Quan s'estableix una llopada, diuen els experts que la població s'incrementa

ràpidament.

Hem parlat de les espècies més problemàtiques, per dir-ho d'alguna manera. Però també se'n recuperen d'altres que no ho són tant, o gens.

En efecte, la renaturalització no és només una qüestió de grans depredadors contra ovelles.

Per exemple, l'any 1948 es van reintroduir les marmotes després de 10.000 anys d'absència del Pirineu. S'hi ha adaptat molt bé, i ara en tenim milers! Tenim també l'herc, la cabra pròpia de la serralada juntament amb l'isard, que va desaparèixer l'any 2000.

L'any 2014 va començar a reintroduir-se per la vessant francesa, a partir d'exemplars procedents de la serralada de Gredos. I ara tenim potser uns 4000 exemplars d'aquesta cabra salvatge. El problema per als hercs, al segle XIX eren precisament... els anglesos. Venien a caçar-los per les seves banyes.

"Renaturalització no és sols una qüestió de grans depredadors contra ovelles. L'any 1948 també s'hi van reintroduir marmotes, que s'han adaptat molt bé"

Els carronyaires també s'han recuperat: el voltor, sobretot, forma part del paisatge, no és gens estrany de veure'ls. I també al llibre parla de l'aufany o del trençalós.

Els voltors fan una feina molt remarcable, es poden considerar com

els enterraments del cel. S'ha calculat que només amb una població de cinc voltors disminueixen dràsticament el cost de retirar cadàvers d'ovelles mortes per part dels ramaders.

Els herbívors dels quals parlava abans, com l'herc, o també l'isard, necessitarien una població de

grans depredadors que en controlin el nombre?

L'interès dels llops és que, caçant en llopades, busquen animals malalts, febles... Sense ells, els herbívors amb genètica pobra existeixen sempre. Els llops fan, en aquest sentit, una tria. Però aquesta no és una cosa que puguem dir als ramaders.

L'estratègia energètica de la UE davant l'emergència climàtica

Pep Puig i Boix

L'estratègia energètica de la Unió Europea, reflex dels Acords de París, va quedar ben definida en la Comunicació de la Comissió europea, de 25 de febrer de 2015, "Una Estratègia Marc per una Unió de l'Energia resilient amb una política climàtica prospectiva". S'hi estableix la visió d'una "Unió de l'Energia centrada en la ciutadania, en què aquesta assumeixi la transició energètica, aprofiti les noves tecnologies per reduir les seves factures i participi activament en el mercat, i en la qual es protegeixi els consumidors vulnerables."

Aquesta estratègia es va concretar amb el *Clean energy for all Europeans package*, que va ser adoptat el 2019. Aquest paquet consta de quatre directives que fan referència a les característiques dels edificis, l'energia renovable, l'eficiència energètica i el disseny del mercat elèctric. A més hi ha una regulació de governança.

L'objectiu del 42,5% de renovables per l'any 2030

Posteriorment, el 2021, el Fit for 55, va proposar revisar la Directiva de renovables per augmentar l'objectiu a assolir l'any 2030: passar del 32% fins al 40% d'energia renovable en l'energia final. I al 2022 el REPowerEU Plan, torna a proposar un augment de l'aportació renovable. Finalment, el 20 de novembre de 2023 s'aprova la revisió de la Directiva de renovables amb l'objectiu d'assolir el 42,5% de renovables per l'any 2030 amb el 2,5% addicional per arribar al 45% (a finals del 2021 les renovables aportaven el 21,8% de l'energia final a la UE).

La UE havia demanat també a tots els països que facin el National Energy and Climate Plan - NECP, per donar compliment a l'Acord de París sobre el clima. Aquests NECP van ser introduïts pel Regulation on the governance of the energy union and climate action (EU)2018/1999, acordat dins del Clean Energy for all Europeans Package. És l'instrument de govern que ha de permetre complir amb l'establert amb les Directives de la UE i, per tant, complir amb l'Acord de París.

L'Estat espanyol ja va presentar a la UE el seu Plan Nacional Integrado de Energía y Clima - PNIEC i va adoptar la Ley de cambio climático y transición energética. Però per assolir els objectius cal que, a tots els nivells, es faci el propi pla del clima i de la transició energètica.

Els objectius del Pacte Nacional per a la Transició Energètica

Per tant, Catalunya ha d'actuar com un estat, donat que el govern del

AL DETALL

Ens cal una acció política alternativa

P.P.B.

A Catalunya, i arreu, es necessita, amb urgència, una acció política alternativa, que impliqui tota la societat, a més a més de les institucions, ja que no es pot demanar a la societat allò que no facin les institucions públiques i anem constatant que a Catalunya el govern que tenim no fa la feina que li toca fer. Cal, doncs, una acció política alternativa adaptada al moment que vivim que ens permeti ser proactius davant la gestió de la crisi sistèmica que tindrem si no fem el que s'ha de fer. Aquesta acció s'ha de basar en el

pensament lateral, no centrar-nos únicament en la resolució del problema, sinó també tenir en compte noves maneres de veure les coses i idees noves de tota mena. S'hauria d'orientar l'acció molt més enllà de l'anomenada *economia verda*. I s'hauria de fer sobre la base del concepte d'*economia blava*, que proposa Gunter Pauli per conciliar l'economia i l'ecologia al servei del bé comú. I que se sintetitza en quatre principis: 1r) utilitzar el que es té, 2n) generar valor amb el que es té, 3r) respondre a les necessitats i bàsiques de tots, inclosa la natura i 4t) construir resiliència.

MHP Quim Torra va declarar, el 14 de maig de 2019, l'emergència climàtica, que sense accions concretes en energia i pel clima serà una mera declaració d'intencions. Catalunya ja disposa d'un Pacte Nacional per a la Transició Energètica, els objectius del qual són:

-Model energètic basat al 100% en les energies renovables desitjablement a l'horitzó 2050.

-Compliment dels objectius

del Paquet Clean Energy for All Europeans de la UE (pel 2030): 27% del consum "brut" d'energia final i el 50% del mix elèctric ha de ser renovable, 30% d'eficiència energètica amb relació a les projeccions de futur i 40% de reducció d'emissions de GEH del sector energètic amb relació a 1990.

El 27 de juliol de 2017 el Parlament de Catalunya va aprovar quasi unànimement la Llei 16/2017 de l'1 d'agost, del canvi climàtic, que té per fina-

litat: "Contribuir a la transició cap a una societat en què el consum de combustibles fòssils tendeixi a ésser nul, amb un sistema energètic descentralitzat i amb energies cent per cent renovables, fonamentalment de proximitat, amb l'objectiu d'aconseguir un model econòmic i energètic no dependent dels combustibles fòssils ni nuclears el 2050."

Un model cent per cent renovable definit

Pel que fa a l'energia, la Llei de Canvi Climàtic diu, en el seu Article 19: "Les mesures que s'adoptin en matèria d'energia han d'anar encaminades a la transició energètica cap a un model cent per cent renovable, desnuclearitzat i descarbonitzat, neutre en emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, que redueixi la vulnerabilitat del sistema energètic català i garanteixi el dret a l'accés a l'energia com a bé comú" i ho concreta, dient:

A- Impulsar polítiques d'estalvi i eficiència energètics, amb l'objectiu de reduir el consum final d'energia almenys un 2% anual per arribar com a mínim al 27% l'any 2030, excloent-ne els usos no energètics.

B- Promoure les energies renovables, que s'han de desenvolupar, sempre que sigui possible, aprofitant espais ja alterats per l'activitat humana, i minimitzar així l'ocupació innecessària del territori.

C- Impulsar un model energètic en què el consum de combustibles fòssils tendeixi a ésser nul, per tal que el 2030 es pugui assolir el 50% de participació de les energies renovables en el sistema elèctric català per poder arribar al 100% de renovables el 2050.

D- L'adopció de mesures de caràcter normatiu que afavoreixin l'autoconsum energètic a partir d'energies renovables i la participació d'actors locals en la producció i distribució d'energia renovable.

E- El foment de la generació d'energia distribuïda i noves opcions en distribució i contractació de subministraments, i la implantació de xarxes de distribució d'energia intel·ligents i xarxes tancades. Tots aquests instruments, "impulsen", "promouen", "fomenten"... però, la realitat és que se'ns està acabant el temps i cal accelerar el camí de la transició energètica des dels combustibles fòssils i nuclears cap a les renovables. I més quan, a la recent Cimera del Clima (COP28) la UE liderant una coalició de 118 països ha proposat, i s'ha adoptat, l'acord de triplicar la potència de generació renovable (arribar als 11 TW l'any 2030) i doblar l'eficiència energètica (del 2% al 4% anualment), tal com proposava IRENA -International Renewable Energy Agency- i que la IEA -International Energy Agency- també ha fet seu.

Guia per entendre què diuen les directives: hi ha paraules clau

Pep Puig i Boix

Article 2 (16) de la Directiva (UE) 2018/2001 referent a les comunitats d'energies renovables

Defineix una comunitat d'energies renovables com una entitat jurídica que:

- a)** d'acord amb el dret nacional aplicable, es basa en la participació oberta i voluntària, sigui autònoma i estigui efectivament controlada pels socis o membres que estan situats a les proximitats dels projectes d'energies renovables que siguin propietat de l'entitat jurídica i que aquesta hagi desenvolupat;
- b)** els seus socis o membres siguin persones físiques, pimes o autoritats locals, inclosos els municipis;
- c)** la finalitat primordial de la qual sigui proporcionar beneficis ambientals, econòmics o socials als seus socis o membres o a les zones locals on opera, en comptes de guanys financers.

La Directiva (UE) 2018/2001 utilitza la paraula *proximity* en el seu Article 2 (16) (a): "membres que estan situats a les proximitats dels projectes d'energies renovables".

El *Diccionari de la llengua* (RAE) defineix la paraula *proximitat* com a 'lloc proper'.

I el significat de l'adjectiu *pròxim* com a 'proper, que dista poc a l'espai o en el temps'. I l'adjectiu indefinit *poc*, com 'en nombre, quantitat o intensitat escassos respecte del que és regular, ordinari o precís' i com 'en nombre, quantitat o intensitat insuficients en relació amb cert valor contextualment determinat'.

Quan les persones es desplaçaven a peu o amb carruatges tirats per animals, la proximitat tenia un significat determinat. Al segle XX, amb l'automoció, va canviar radicalment el significat de la paraula. I en ple segle XXI, amb les tecnologies digitals de comunicació i transmissió de dades, la paraula té un significat radicalment diferent que el que ha tingut en el passat, atès que avui disposem de tecnologies (*blockchain*), que trenquen dràsticament amb les velles concepcions de *proximitat*.

Article 22 de la Directiva (EU) 2018/2001 referent a les comunitats d'energies renovables

1. Els estats membres han de garantir que els consumidors finals, en particular els consumidors domèstics, tinguin dret a participar en una comunitat d'energies renovables al mateix temps que mantenen els seus drets o obligacions com a consumidors finals, i sense estar subjectes a condicions injustificades o discriminatòries, o procediments que els impedeixin participar en una comunitat

Les lleis tenen lletra petita, però, sovint, no diu el que es diu que diu. La normativa vol afavorir les comunitats energètiques

d'energies renovables, sempre que, en el cas de les empreses privades, la seva participació no constitueixi la seva principal activitat comercial o professional.

2. Els estats membres garantirán que les comunitats d'energies renovables tinguin dret a:

- a)** produir, consumir, emmagatzemar i vendre energies renovables, en particular mitjançant contractes de compra d'electricitat renovable;

Els estats membres han de garantir que els consumidors finals, en particular els domèstics, puguin participar d'una comunitat energètica

b) compartir, en el si de la comunitat d'energies renovables, l'energia renovable que produeixin les unitats de producció propietat d'aquesta comunitat d'energies renovables, a condició de complir els altres requisits establerts en el present article i a reserva de mantenir els drets i obligacions de els membres de la comunitat d'energies renovables en tant que consumidors;

c) accedir a tots els mercats de l'energia adequats tant directament com mitjançant agregació de manera no discriminatòria.

3. Els estats membres han de dur a terme una avaluació dels obstacles existents i del potencial de desenvolupament de les comunitats d'energies renovables en els seus territoris.

Una comunitat ciutadana d'energia es basa en la participació voluntària i oberta de persones i també dels mateixos municipis

4. Els estats membres proporcionaran un marc facilitador que permeti fomentar i facilitar el desenvolupament de les comunitats d'energies renovables. Aquest marc facilitador ha de garantir, entre altres coses, que:

- a)** s'eliminin els obstacles reglamentaris i administratius injustificats a les comunitats d'energies renovables;
- b)** les comunitats d'energies renova-

bles que subministren energia o proporcionin serveis d'agregació o altres serveis energètics comercials estiguin subjectes a les disposicions aplicables a aquestes activitats;

c) el gestor de la xarxa de distribució corresponent cooperi amb les comunitats d'energies renovables per facilitar, en el si de les comunitats d'energies renovables, les transferències d'energia;

d) les comunitats d'energies renovables estiguin subjectes a procediments justos, proporcionats i transparents, inclosos els procediments de

En les comunitats energètiques es parla de proximitat. Això no necessàriament ha de ser una distància. Amb la tecnologia podem estar a prop

registre i de concessió de llicències, i a tarifes de la xarxa que reflecteixin els costos, així com als pertinents càrrecs, gravàmens i impostos, garantint que contribueixen, de forma adequada, justa i equilibrada, al repartiment de el cost global de sistema d'acord amb una anàlisi cost-benefici transparent dels recursos energètics distribuïts, elaborat per les autoritats nacionals competents;

e) les comunitats d'energies renovables no rebin un tracte discriminatori pel que fa a les seves activitats, drets i obligacions com a clients finals, productors, gestors de xarxes de distribució, subministradors, o en tant que altres participants en el mercat;

Article 2 (11) de la Directiva (UE) 2019/944 referent a les comunitats ciutadanes d'energia

Defineix una *comunitat ciutadana d'energia* com una entitat jurídica que:

a) es basa en la participació voluntària i oberta, i el control efectiu de la qual l'exerceixen els socis o membres siguin persones físiques, autoritats locals, inclosos els municipis, o petites empreses,

b) el seu objectiu principal consisteix a oferir beneficis ambientals, econòmics o socials als seus membres o socis o a la localitat en la qual desenvolupa la seva activitat, més que no pas generar una rendibilitat financera, i

c) participa en la generació, inclosa el procedent de fonts renovables, la distribució, el subministrament, el consum, l'agregació, l'emmagatzematge d'energia, la prestació de serveis d'eficiència energètica o, la prestació de serveis de recàrrega per a vehicles elèctrics o altres serveis energètics als

seus membres o socis.

Article 16 de la Directiva (EU) 2019/944 referent a les comunitats ciutadanes d'energia

1) Els estats membres oferiran un marc jurídic favorable per a les comunitats ciutadanes d'energies que garanteixi que

a) la participació en una comunitat ciutadana d'energia sigui oberta i voluntària;

b) els socis o membres d'una comunitat ciutadana d'energia tinguin dret a abandonar la comunitat;

c) els socis o membres d'una comunitat ciutadana d'energia no perdin els seus drets i obligacions com a clients domèstics o clients actius;

d) el gestor de la xarxa de distribució corresponent cooperi, a canvi d'una compensació justa avaluada per l'autoritat reguladora, amb les comunitats ciutadanes d'energia per facilitar transferències d'electricitat entre aquestes;

e) les comunitats ciutadanes d'energia estiguin subjectes a procediments i taxes, inclosos el registre i la concessió de llicències, equitatius, proporcionals i transparents, així com a unes tarifes d'accés a la xarxa transparents i no discriminatòries, que reflecteixin els costos de conformitat amb l'article 18 del Reglament (UE) 2019/943, i que garanteixin que contribueixen de manera adequada i equilibrada al repartiment general dels costos de sistema.

L'obligació és proporcionar un marc facilitador. És a dir, eliminar els obstacles i no, precisament, fer el contrari: posar-n'hi més

2) Els estats membres podran disposar en el marc jurídic favorable que les comunitats ciutadanes d'energia:

a) estiguin obertes a la participació transfronterera;

b) tinguin dret a posseir, establir, adquirir o arrendar xarxes de distribució i gestionar-les autònomament d'acord amb les condicions establertes en l'apartat 4 d'aquest article;

c) siguin objecte de les exempcions que preveu l'article 38, apartat 2. 3.

3. Els Estats membres han de garantir que les comunitats ciutadanes d'energia:

a) puguin accedir a tots els mercats organitzats directament o mitjançant l'agregació de forma no discriminatòria;

b) es beneficiïn d'un tracte no discriminatori i proporcionat pel que fa a les seves activitats, drets i obligacions

com a clients finals, generadors, subministradors, gestors de xarxes de distribució o participants en el mercat que prestin serveis d'agregació;

c) siguin responsables econòmicament dels desviaments que causin en el sistema elèctric; a aquests efectes, seran subjectes de liquidació responsables del balanç o delegaran la seva responsabilitat en matèria de balanç d'acord amb el que disposa l'article 5 del Reglament (UE) 2019/943;

d) pel que fa a el consum d'electricitat autogenerada, les comunitats d'energia siguin tractades com a clients actius de conformitat amb l'article 15, apartat 2, lletra e);

El gestor de la xarxa de distribució ha de cooperar, a canvi d'una compensació justa, amb les comunitats ciutadanes d'energia

e) tinguin dret a organitzar dins de la comunitat ciutadana d'energia un repartiment de l'electricitat produïda per les unitats de producció que pertanyin a la comunitat, complint altres requisits establerts en el present article, i a conservar els drets i obligacions dels membres de la comunitat com a clients finals. A l'efecte de la lletra e) de l'apartat primer, quan es comparteixi electricitat, es farà sense perjudici de les tarifes d'accés a la xarxa, altres tarifes i les taxes aplicables, d'acord amb una anàlisi de costos i beneficis dels recursos energètics distribuïts dut a terme per l'autoritat nacional competent.

4) Els Estats membres podran decidir la concessió a les comunitats ciutadanes d'energia del dret a gestionar xarxes de distribució en la seva zona d'operacions i definir els procediments corresponents, sense perjudici del que disposa el capítol IV i d'altres normes i reglamentacions aplicables a els gestors de xarxes de distribució. Si es concedeix aquest dret, els estats membres han de vetllar perquè les comunitats ciutadanes d'energia:

a) tinguin dret a celebrar un acord sobre la gestió de la seva xarxa amb el gestor de la xarxa de distribució o el gestor de la xarxa de transport corresponent a què estigui connectada la seva xarxa;

b) estiguin subjectes a tarifes d'accés a la xarxa adequades en els punts de connexió entre la seva xarxa i la xarxa de distribució externa a la comunitat ciutadana d'energia; i al fet que en aquestes tarifes d'accés a la xarxa es comptabilitzin per separat l'electricitat introduïda a la xarxa de distribució i l'electricitat consumida procedent de la xarxa de distribució fora de la comunitat ciutadana d'energia, de conformitat amb l'article 59, apartat 9;

c) no discriminin ni perjudiquin els clients que segueixin connectats a la xarxa de distribució.

Balenyà Sostenible, cooperativa pionera i mediàtica

Ermen Llobet i Martí

En Ramon Roig, economista, era regidor a Balenyà quan, després de participar en l'elaboració del Pla NEO (Nova Energia Osona), va impulsar Balenyà Sostenible, l'octubre de 2021. "A la cooperativa ara som 170 socis que representen més del 10% de les famílies del poble. Són moltes, però en volem moltes més. Els projectes estan pensats perquè s'hi apunti tothom". I prossegueix, "tenim ja cinc cobertes solars instal·lades, amb un total de 330kWp; d'aquestes, tres són municipals i dues de privades llogades". Balenyà va desenvolupar el model jurídic de cessió de cobertes municipals per a autoconsum cooperatiu que estan seguint la resta d'ajuntaments i comunitats. També ha obert camí en el procés de legalització: "Estem acabant la legalització de les cinc plantes; ha estat un *via crucis* d'un any amb molts tràmits i desenes de socis signant molts papers, però ens n'estem sortint".

El projecte d'aquestes cobertes, finançat per l'IDAE (Ministerio de Transició Ecològica), inclou també dues actuacions de mobilitat. "Hem instal·lat un punt de recàrrega de vehicles elèctrics públic i un servei de vehicle elèctric d'ús compartit, actuant conjuntament amb l'Ajun-

Balenyà Sostenible presenta els dos forns solars que va enviar a una comunitat del Senegal

tament". I encara han tingut marge per tractar algun cas de pobresa energètica i iniciar-se en cooperació internacional: "Hem enviat dos forns solars al Senegal", afegeix Roig.

Aquest any Balenyà Sostenible ha presentat un nou projecte a l'esmentat programa de l'IDAE que inclou diverses cobertes industrials, un camp fotovoltaic de 500kWp i el projecte estrella: una xarxa de calor i fred de 5a generació. Ens explica Ramon Roig que "es tracta d'una planta pilot per a 40-60 veïns per a proveir un sistema comunitari de calefacció i climatització a partir d'una xarxa de baixa temperatura

funcionant amb geotèrmia i bombes de calor". "Es tracta d'una solució entre dues i tres vegades més eficient que l'aerotèrmia convencional. Ja s'està implantant a Dinamarca, Alemanya i Anglaterra; per això ha aixecat força expectativa aquí".

Aquests projectes suposen una inversió total propera als tres milions d'euros i han rebut les màximes valoracions entre tots els projectes de l'Estat espanyol. Potser per tot plegat Balenyà Sostenible és, sens dubte, la cooperativa energètica més mediàtica: "Ara sortirem a *La Vanguardia*, a *Expansión* i en un documentari de TV3", rebla Ramon Roig.

Moianès Sostenible: deu municipis, una comunitat

Ermen Llobet i Martí

Marta Bernat és enginyera de telecomunicacions i informàtica, forma part de l'equip impulsor de Moianès Sostenible encapçalat per en Joaquim Jiménez i ha estat recentment escollida membre del Consell Rector d'Osona Energia Cooperativa.

Moianès Sostenible és la primera cooperativa d'àmbit comarcal. La Marta Bernat, de Castellcir, ens parla de tot el procés d'arrencada. "El Moianès té 10 municipis. En cinc o sis d'aquests hi havia un grup local de Som Energia i estàvem coordinats; havíem participat en programes de compra col·lectiva solar, però pensàvem que calia fer un pas més enllà. Vam sentir parlar del que es feia a Osona i ens vam posar en marxa. Vam crear *grups tractors* en cinc municipis, fins que vam constituir-nos com a cooperativa de consum a principis de 2023. Actualment ja som 58 socis".

Un cop constituïts comença el repte de veritat: projectes i sòcies. "Aprofitant les eleccions municipals, vam presentar als candidats dels diferents municipis un decàleg

Acte de presentació de Moianès Sostenible a Moià, novembre de 2023

de Moianès sostenible que tots van signar, com a primer pas per lligar suports. Vam fer xerrades, parades informatives i un acte de presentació al novembre a Moià, que va comptar amb molta assistència i molt debat", ens explica la Marta.

De moment tenen previstos tres projectes de cobertes fotovoltaïques cedides pels ajuntaments a Santa M. d'Oló, l'Estany i Calders, amb un total de 275kWp. Fa uns mesos van presentar una sol·licitud d'ajut al programa SolarCoop de la Generalitat, amb el suport d'OECOop, que

està a punt de resoldre's. "Aquesta subvenció ens ha d'ajudar molt a arrencar els primers projectes i analitzar la viabilitat d'altres iniciatives de mobilitat, energia tèrmica, etc." afegeix Marta Bernat.

"Vam conèixer Osona Energia arran de la Trobada de Comunitats Energètiques de la Fira de Vic del febrer passat i vam decidir de sumar-nos-hi. El veiem com un suport clau per fer possible els projectes que volem tirar endavant i creiem que és millor fer les coses en xarxa", conclou Marta Bernat.

Per completar la informació es pot consultar aquest codi QR a EL9NOU.CAT

Des de ponent, fent pinya, amb Osona Energia

Ermen Llobet i Martí

Lourdes Mora és economista, directiva d'una Fundació i presidenta d'ECOBS, l'Associació Energies Compartides de Bellpuig i Seana. "L'inspirador d'ECOBS va ser l'alcalde de Bellpuig, que va tenir clar que calia engegar una comunitat energètica no pública. Després d'un primer intent, em va venir a proposar d'encapçalat el projecte. Vam començar creant una associació per no espantar gaire la gent. Això va ser el gener de 2023 i avui som 40 socis. Ara tothom està d'acord a transformar-nos en cooperativa."

Explica Mora que "el passat febrer l'ECOBS, amb el suport d'OECOop i el seu incansable coordinador a Ponent, en Víctor Costa, vam presentar un projecte al programa CEImplementa de l'IDAE i just fa uns dies ens han notificat que està aprovat. Això ens permetrà de posar en marxa 4 cobertes solars de 216kWp en total i una estació de recàrrega de vehicles elèctrics, amb una inversió global de 312.000 euros".

Quant al paper de l'Ajuntament diu Lourdes Mora que, "a més de ser l'impulsor inicial, ens ha posat moltes facilitats; veurem si l'Ajuntament ha de ser soci de l'entitat o no. Però no sempre tot és fàcil. Amb el suport directe d'en Ramon Roig

Lourdes Mora, presidenta d'Energies Compartides de Bellpuig i Seana

de Balenyà vam encarrilar la cessió de cobertes municipals, però en canvi el secretari municipal s'oposa a un acord en el tema dels carregadors elèctrics. Comparteixo amb l'alcalde la visió que les comunitats ciutadanes tenen molt més recorregut que les iniciatives purament municipals".

Acabem parlant d'Osona Ener-

gia. "La comunitat energètica és una figura nova que trenca esquemes. A OECOop hem trobat molta més gent que es mou en la mateixa direcció que nosaltres: col·lectius ciutadans, conscients que hem de ser sobirans i que si no fem la transició energètica, ens la faran! I això ens fa pujar la moral i el convenciment que podem canviar el món". Respecte a afegir-se

a Osona Energia, des de l'Urgell ens diu que "es tracta d'anar allí on tens suport. Les planes de Lleida i Vic tenen molt en comú. El nom és secundari, però potser si que algun dia ens l'haurem de replantejar". Lourdes Mora i les energies compartides de Bellpuig sens dubte emergeixen com tot un referent a les comarques de Ponent.

Energia Santjoanina, primera comunitat al Ripollès

Ermen Llobet i Martí

En Gaspar Tarrida és tècnic de promoció econòmica a l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses i un dels principals impulsors de la Comunitat Energia Santjoanina. "El projecte surt a partir d'un grup local de Som Energia on treballàvem amb els grups d'Osona i el Bages en projectes de compra col·lectiva d'instal·lacions solars" explica en Gaspar. "Vam decidir centrar-nos en un projecte de poble i impulsar la Comunitat Energia Santjoanina, que vam constituir com a associació el juliol de 2022". De fet, l'entitat està de festa després d'haver rebut l'adjudicació d'una important subvenció de l'IDAE (Instituto para la Diversificación y el Ahorro Energético): 87.500 euros per a una inversió de 146.000 euros. L'actuació consisteix en dues instal·lacions fotovoltaïques en sengles cobertes municipals, amb una potència total de 95kWp i la instal·lació de dos punts de recàrrega per a vehicle elèctric. "El municipi ja compta amb un vehicle elèctric de Som Mobilitat gestionat per l'Ajuntament i ens agra-

Assemblea de l'associació, amb Gaspar Tarrida a l'esquerra, el mes de juny passat

daria fer campanya per tal de posar-ne en marxa un segon", afegeix Tarrida.

Una preocupació de les comunitats és saber si hi haurà prou socis per als serveis oferts. Diu Tarrida: "Actualment som 34 socis fruit de la campanya que vam fer inicialment. Principalment van ser xerrades i un acte de presentació on vam comptar amb OECOop i una xerrada motivadora del meteoròleg Francesc Mauri. Després

de la primera empenta vam aturar màquines tot esperant tenir projectes en marxa; ara hi haurem de tornar".

Gaspar: associació o cooperativa? "Ens vam constituir com a associació perquè és més fàcil, ràpid i gratuït, però tenim clar que ens convertirem en cooperativa de consum. Es tracta d'una forma jurídica més robusta de cara a emprendre inversions i limita les possibles responsabilitats econò-

miques dels socis al risc de perdre únicament el capital inicial aportat, si les coses es torcen".

L'entitat santjoanina també ha presentat una proposta al programa SolarCoop de la Generalitat. "Esperem que es resolgui aviat i bé. Això ens ajudarà a preparar nous projectes de futur i a enfortir-nos com a (futura) cooperativa", diu Gaspar Tarrida, un optimista amb aplom.

Valors per a una bona salut social i ambiental

Ramon Sans

Els valors per a una bona salut social i ambiental són els de la figura de l'esquerra i amb aquest ordre: 1r les PERSONES, 2n els RECURSOS i 3r els DINERS. Els diners només han de ser una eina per moure recursos entre persones.

Però amb el neoliberalisme i la globalització hem invertit els extrems com a la figura de la dreta i això ho hem anomenat PROGRÉS.

Aleshores, com solucionar-ho: doncs, per complicat que sembli, cal fer el que figura a sota:

N'hi ha prou amb una TE?
És evident que no, cal canviar, a més, els models

**ECONÒMIC
POLÍTIC I SOCIAL**

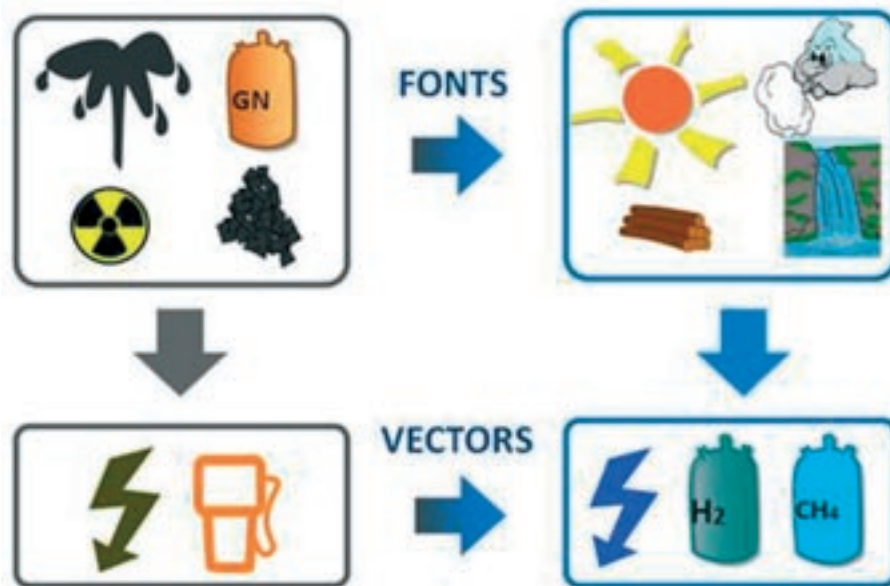
Cal revisar i desmuntar termes com:

**CREIXEMENT
GLOBALITZACIÓ
DESLOCALITZACIÓ**

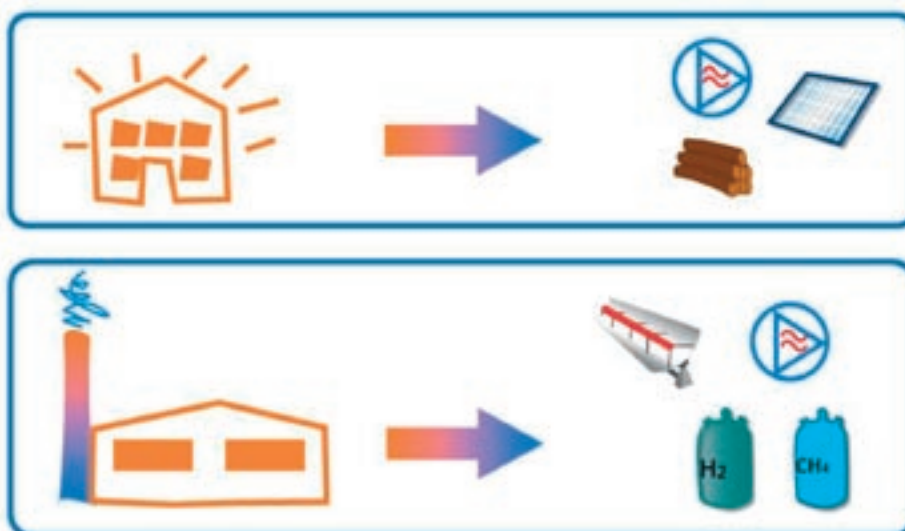
El nou paisatge energètic

L'opció energètica vers un 100% de fonts d'energia renovable (TE21) implica el canvi de la major part de les instal·lacions de generació i de les formes d'utilització energètiques que coneixem avui dia, que esdevindran diferents de les que la humanitat ha conegut fins ara.

Canvi de fonts i de vectors energètics fent la transició energètica (TE21)

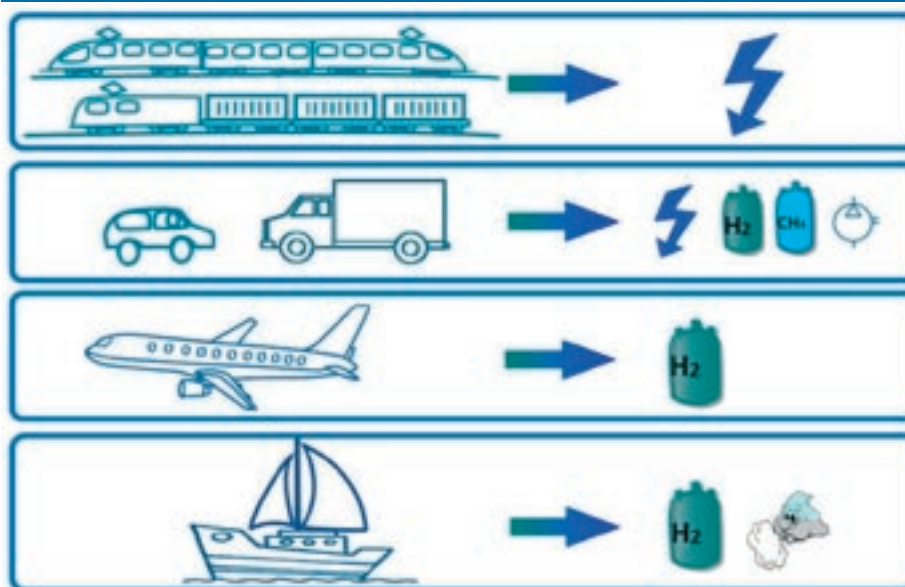

Usos finals: tèrmics

Fonts renovables i vectors energètics per generar energia tèrmica (de baixa i alta temperatura) en la perspectiva de la transició energètica. Elaboració: Ramon Sans.

Usos finals: mobilitat

Fonts renovables i vectors energètics en la mobilitat del futur en la perspectiva de la transició energètica del segle XXI (TE21). Elaboració: Ramon Sans.

Això configura un nou *paisatge energètic* on, com mostren les figures següents, gran part de les necessitats es cobriran a través de l'energia elèctrica i aquesta energia serà *neta*,

generada de forma directa mitjançant fonts d'energia renovable, en comptes de ser *bruta*, produïda a partir de la crema de combustibles fòssils i d'urani.

Fonts i vectors de l'energia

Actualment les principals fonts energètiques primàries que usem són el petroli, el gas natural, l'urani i el carbó, essent els principals vectors per fer arribar aquestes fonts primàries al consum: la gasolina, el gasoil, el gas natural i l'electricitat *bruta*.

En la transició energètica vers el 100% d'energies renovables (TE21), les **FONTS** energètiques seran renovables i els principals **VECTORS** seran l'electricitat *neta*, l'hidrogen, el metà procedent de residus i altres.

Usos finals: tèrmics

Les principals solucions per generar calor seran les bombes de calor, els panells solars, els sistemes de concentració solar i la biomassa usada amb seny, sense descartar altres fonts com l'energia geotèrmica en aquelles àrees on les condicions geològiques siguin favorables.

Per a les indústries o altres aplicacions que requereixen temperatures especialment elevades, també seran vectors energètics importants els sistemes de concentració solar, l'hidrogen obtingut per electròlisi amb electricitat *neta* o el metà o altres gasos obtinguts de residus o restes de cultius.

Usos finals: mobilitat

Els sistemes de transport de passatgers i de mercaderies s'han d'alimentar amb energies renovables.

El ferrocarril requerirà tenir ben aviat tota l'alimentació elèctrica renovable i tornar a prendre molt protagonisme tant en transport de passatgers com en el de mercaderies, ja que és un dels mitjans menys consumidors d'energia i amb els millors rendiments.

Els vehicles de carretera (automòbils, motocicletes i camions) s'hauran de proveir de fonts renovables alternatives. En recorreguts curts, tot fa pensar que els automòbils, les motocicletes i els petits vehicles comercials seran elèctrics alimentats per bateries. I en recorreguts més llargs els automòbils i camions seran amb motor d'explosió alimentats amb hidrogen i també elèctrics alimentats per piles d'hidrogen, sempre amb hidrogen obtingut per electròlisi a partir d'electricitat *neta*.

És necessari que els transports aeri i marítim disminueixin; el primer, per la dificultat de substitució del querosè procedent del petroli i el segon, ja que l'exhauriment dels combustibles fòssils eliminarà pel cap baix una tercera part (1/3) del transport marítim de mercaderies.

Les alternatives encara estan per determinar i probablement i lamentablement serà l'última frontera on

es produeixin els canvis de la transició energètica: en tot cas, l'hidrogen serà el millor vector en els dos modes de transport; en l'aviació es podria donar un ús molt limitat dels biocombustibles; i en la navegació, ja comencen a aparèixer nous tipus de vela per aprofitar el vent.

Usos finals: electricitat

L'electricitat serà la gran protagonista del nou paisatge energètic en el nou marc de la transició energètica. Els combustibles fòssils i l'urani (fonts d'energia no renovable i molt perillosa) estaran en graus avançats d'exhaustió i, en canvi, les noves fonts renovables (eòlica, fotovoltaica, junt amb la hidroelèctrica) generen directament electricitat sense produir contaminació i calor.

Hem de passar ràpidament d'un paisatge energètic basat principalment en l'energia tèrmica (*l'era del foc*) a un altre paisatge energètic basat principalment en l'energia elèctrica (*l'era de l'electricitat*).

L'electricitat continuarà alimentant les nombroses aplicacions que ja té avui dia (il·luminació, comunicació i informàtica, motorització d'instal·lacions fixes, entre d'altres), però l'electricitat també ocuparà altres espais fins ara reservats als combustibles, com ara la mobilitat (vehicles

elèctrics amb bateries i amb piles d'hidrogen) o la calefacció d'edificis (bombes de calor).

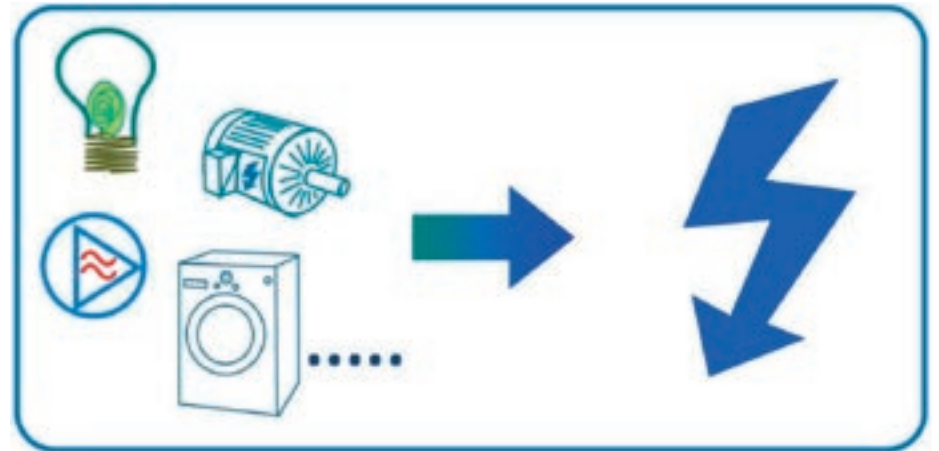
A més, el joc entre l'electricitat i l'hidrogen (electròlisi en un sentit i pila d'hidrogen en l'altre) pot tenir una gran transcendència per aprofitar l'electricitat sobrant (eòlica, fotovoltaica) produïda en moments que el consum no la requereix i emmagatzemada en forma d'hidrogen. Aquest es podrà utilitzar en moments en què es requereix més electricitat que la que es produeix, o derivar-lo vers altres aplicacions com ara la mobilitat o també com a combustible per les centrals de cycle combinat.

Usos adequats

La reducció de les necessitats d'energia en la transició energètica del segle XXI no implica la pèrdua de benestar sinó la necessitat de redefinir-lo atenent a criteris d'eficiència i sostenibilitat.

Sabem que més benestar no és igual a major consum, i que un cop satisfetes les necessitats bàsiques són altres els factors que en determinen la qualitat de vida. Per això, i perquè a més una part de la reducció té a veure amb l'eficiència dels models, els equips i els processos, els conceptes de *reduir* i de *benestar* no són, en absolut, contradictoris.

Usos finals: elèctrics

Producció elèctrica i emmagatzematge energètic en la perspectiva de la transició energètica del segle XXI (TE21). Elaboració: Ramon Sans.

I el més important:

Usos adequats dels recursos energètics i naturals en la perspectiva de la transició energètica del segle XXI (TE21). Elaboració: Ramon Sans.

No caure en l'error de les fal·làcies

“Siguem intel·ligents i no ens creguem tot el que ens diuen”

A l'afrontar la TE21, val la pena de parlar d'alguns dels molts arguments erronis o *fal·làcies* referents a l'energia que, interessadament, circulen entre la sobreabundància d'informació que ens envolta. Per desconeixement, mandra o excés de confiança, sovint acceptem aquestes fal·làcies com a veritats, alimentant la nostra desinformació sobre el món que ens envolta i impedit que fem front a la situació. **Siguem intel·ligents i no ens creguem tot el que ens diuen.**

La il·lusió de les cartes amagades i les solucions tecnològiques màgiques

Per molta confiança que es posi en la tecnologia, no hi ha solucions miraculoses, màgiques ni res amagat. L'única cosa realment oculta són els arguments dels que són part interessada i a qui segueix afavorint el fet de retardar la transició a les renovables.

El 'fracking' i la mentida dels recursos restants

És ben clar que per moltes perforacions noves que facin, les reserves de

Imatge d'una planta nuclear. Freepik

petroli i de gas natural que queden per descobrir són mínimes.

Les nuclears, un mal necessari?

Allargar la vida de les centrals nuclears existents és extremament perillós i afegeixen un risc enorme. Per altre costat, no queda suficient urani d'extracció rendible per resoldre ni tan sols una mínima part de les necessitats energètiques del futur de la humanitat.

La fusió nuclear, es podrà assolir algun dia?

La fusió nuclear, que es dona espontàniament al sol, requereix uns 100 milions de °C per ser reproduïda en les condicions de la Terra. És doncs

molt complicat trobar materials capaços d'operar ni tan sols a una mil·lèsima part d'aquestes temperatures.

Arguments per a l'eterna postergació: les renovables són limitades

Ben al contrari, tenen un potencial enormement superior al dels fòssils.

Els biocombustibles o el poder emocional de l'etiqueta 'bio'

L'agricultura mundial no permet produir biocombustibles per substituir, ni en una petita part, el gran consum de petroli dels darrers anys. Els rendiments són molt baixos i la terra

cultivable és necessària per produir aliments.

'Low carbon' i 'carbon capture and storage' (CCS). Les últimes fal·làcies

En els darrers anys, per resoldre el problema energètic del futur, es posa l'accent en la *descarbonització* (*low carbon*) i l'*enterrament del CO₂* (tecnologia CCS) per justificar l'ús dels combustibles fòssils i nuclears en lloc d'apostar decididament per les energies renovables.

La idea de la tecnologia CCS (*carbon capture and storage*, que a data d'avui no ha demostrat cap fiabilitat ni viabilitat) consisteix a recollir el CO₂ (fums de cremar combustibles fòssils) i enterrar-lo en el subsòl, tot esperant que s'hi mantingui sense fuites al llarg dels propers milers d'anys. A tal fi es pretén aprofitar com a dipòsits, entre d'altres, antics pous abandonats de gas natural o de petroli, sovint deteriorats, que difícilment poden garantir el confinament futur del CO₂.

En comptes de reduir les emissions de carboni, s'amaguen. És com guardar les escombraries al soterrani fent creure que, ja que no es veuen, no existeixen. No sembla infantil? Es tracta d'una solució que, a més d'ingènua, és cara, tècnicament complexa, imprevisible, perillosa i contradictòria amb el model d'eficiència defensat.

Conclusions finals

La festa del consum irresponsable i de l'etern creixement s'ha acabat!

No es tracta d'un problema energètic, ja que a partir de renovables ho podem resoldre. Es tracta d'un problema de matèries primeres, que són finites i limitades.

Si cada euro que paguem per comprar petroli, gas, carbó o urani a l'exterior, l'invertim en instal·lacions renovables, crearem llocs de treball, ens estalviarem la compra de combustibles i a més deixarem de contaminar.

El camí és clar i urgent!

És raonable i honest quedar-nos de braços plegats mentre seguim contaminant i generant un futur incert per als nostres fills i nets?

I jo què hi puc fer? Doncs moltíssim. Per exemple, consultar i conèixer més. I molt important: explicar-ho a família, amics, coneguts... a tothom!

Com deia Jeremy Rifkin

“La nostra civilització s'ha gestat exhumant i cremant les restes carbòniques del carbonífer de fa 350 milions d'anys.”

Com diu Josep Puig

“Deixem de banda l'era del foc, que les restes fòssils descansin en pau i retornem a la mil·lenària història d'amor entre el Sol i la Terra.”

AMB HUMOR

FINESTRA

Presidenta Beth Codina

Director editorial Agustí Danés

Coordinació Lourdes Corominas

Correctora Cristina Anfruns

Fotografies sh),

Disseny i infografies Neus Páez

Publicitat Jordi Roca

Edició i distribució Premsa d'Osona SA, plaça de la Catedral, 2 Vic

www.el9nou.cat

COL·LABORA

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Tota la informació de la comarca al teu abast

El periodisme que t'acompanya

EL 9 NOU.CAT

MES9.CAT

Nadal a Granollers: reflex d'una ciutat singular, participativa, inclusiva i sostenible

El Nadal a Granollers s'encén en el moment en què la patgessa Llum, acompanyada pel patge Gregori i en Picarol, arriben a la Porxada per il·luminar la ciutat amb la màgia d'aquestes festes. Un moment únic que a Granollers es viu de manera compartida, fruit del treball conjunt de l'Ajuntament i les associacions veïnals, culturals, comercials, entitats socials i esportives de la ciutat, amb una programació singular pensada per a tots els públics i que és diversa, participativa i inclusiva, arribant a tothom i a tots els punts de la ciutat.

Una festa compartida

Del compromís del teixit social i associatiu, i treball conjunt amb l'Ajuntament de Granollers, neix una programació on tradició i innovació conviuen per donar pas a més d'una setantena d'activitats, perquè la ciutat no s'aturi aquest Nadal. No hi falta el tió, el pessebre, el brou i els Pastorets. Tampoc el **campament reial del patge Gregori** ni la **cavalcada de Reis**, enguany amb estones tranquil·les, on es reduirà la intensitat lumínica i acústica per afavorir el benestar de les persones i infants amb hipersensibilitat sensorial, que farà d'aquests moments tan esperats més inclusius i respon-sables.

Creativitat i singularitat tornen a prendre força en la proposta d'entornament a Granollers. Sostres estrellats, cartells de bones festes i bon Nadal, punts lumínics als barris... places de la ciutat que brillen per si mateixes. En destaquen, però, tres instal·lacions lumíniques, ideades per l'artista Xevi Bayona: la **Fàbrica dels Desitjos a Roca Umbert**, un mural de missatges led que dibuixen els bons desitjos de Nadal proposats pel Consell d'In-

La patgessa Llum va tornar a encendre el Nadal a Granollers

fants de Granollers; el **Magatzem dels Desitjos**, sota la Porxada, amb 3.000 desitjos dels alumnes de 5è i 6è de primària de totes les escoles de la ciutat, i, com a novetat, el **Carrer de la Llum Màgica**, que il·lumina el tram central de la carretera amb la lletra de la cançó que s'ha treballat a totes les escoles de la ciutat i que és l'himne que totes les AFA de Granollers canten el dia de les cantades de nades. Són tres instal·lacions artístiques, resultat del treball col·lectiu i de la implicació de la ciutadania en la construcció del Nadal a la ciutat.

La llum, en clau de sostenibilitat

La llum fa festa i és un dels elements que continuen sent protagonistes del Nadal. Així i tot, les instal·lacions i les accions lumíniques han estat ideades per continuar avançant cap a una ciutat més sostenible. Llums led i de baix consum a tota la ciutat, i una optimització de les hores amb els llums encesos, aconsegueixen un estalvi energètic del 12,8% respecte a anys anteriors, i permeten també minimitzar la contaminació lumínica, sent més sostenibles i respectuosos amb la ciutat i amb el planeta.

El Carrer de la Llum Màgica, la nova proposta treballada col·lectivament

Nadal de proximitat

Les fires i mercats nadalencs són una aposta de Granollers pel comerç de proximitat i de km 0. El **Mercat de Nadal de la plaça Barangé**, com a espai central d'aquestes festes, és un dels punts d'atracció amb casetes de fusta amb artesanía, proposta gastronòmica amb *food trucks*, música en directe i carrusel d'època. La segona edició de **Roca Umbert Market** obre portes a Dents de Serra, convertint-se en espai de trobada per a dissenyadors, artesans i creatius independents per a l'art feta a mà i productors locals; una proposta que pretén retenir talent local i potenciar els productes de km 0.

Juntament amb la Fira de pessebres i ornaments a la Porxada, el Mercat d'artesans de Nadal

(exclusiu d'alimentació) a la plaça de les Olles i la parada d'arbres i plantes de Nadal a la plaça de l'Església es configuren com a espais de trobada, convivència i de relació social, que amb el comerç singular i de qualitat de la ciutat dinamitzen el Nadal a la ciutat.

Totes les activitats de Nadal es poden consultar a <https://www.granollers.cat/nadal>
Un Nadal propi i singular, que treballat col·lectivament és el reflex de la ciutat que és avui dia: compromesa, diversa, inclusiva, sostenible, corresponsable, creativa, justa i pròspera.

La Marató 3cat

SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA

MILIONS DE GRÀCIES A TOTHOM
per la generositat i a les empreses
i institucions per la col·laboració.

36NDU / 40 CLASSICS / 40 PRINCIPALS / ABRIL PASTOR / ACTEL GRUP / ACTIU / ADETCÀ / AENA / AGBAR / AIGÜES DE BARCELONA / AJUNTAMENT D'AMPOSTA / AJUNTAMENT DE BADALONA / AJUNTAMENT DE BALAGUER / AJUNTAMENT DE BANYOLES / AJUNTAMENT DE BARCELONA / AJUNTAMENT DE BERGA / AJUNTAMENT DE CERVERÀ / AJUNTAMENT DE CORNELLÀ DE LLOBREGAT / AJUNTAMENT DE FALSET / AJUNTAMENT DE FIGUERES / AJUNTAMENT DE GANDESA / AJUNTAMENT DE GIRONA / AJUNTAMENT DE GRANOLLERS / AJUNTAMENT DE LA DISBAL DE L'EMPORDÀ / AJUNTAMENT DE LA SEU D'URGELL / AJUNTAMENT DE LES BORGES BLANQUES / AJUNTAMENT DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT / AJUNTAMENT DE LLEIDA / AJUNTAMENT DE MANRESA / AJUNTAMENT DE MATARÓ / AJUNTAMENT DE MOLLERUSSA / AJUNTAMENT DE MONTBLANC / AJUNTAMENT DE MÓRA D'EBRE / AJUNTAMENT DE PUIGCERDÀ / AJUNTAMENT DE REUS / AJUNTAMENT DE REPOLL / AJUNTAMENT DE RUBÍ / AJUNTAMENT DE SABADELL / AJUNTAMENT DE SANT BOI DE LLOBREGAT / AJUNTAMENT DE SANT CUGAT DEL VALLÈS / AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE LLOBREGAT / AJUNTAMENT DE SANT JOAN DESPÍ / AJUNTAMENT DE SANTA COLOMA DE FARRERS / AJUNTAMENT DE SANTA COLOMA DE GRAMENET / AJUNTAMENT DE SÒLSÒNA / AJUNTAMENT DE SORT / AJUNTAMENT DE TARRAGONA / AJUNTAMENT DE TÀRRAGA / AJUNTAMENT DE TERRASSA / AJUNTAMENT DE TORREDEMBARRA / AJUNTAMENT DE TORTOSA / AJUNTAMENT DE TOSSA DE MAR / AJUNTAMENT DE VILANOVA I LA GELTRÚ / AJUNTAMENT DEL PONT DE SUERT / AJUNTAMENT DEL VENORELL / AJUNTAMENT D'IGUALADA / AJUNTAMENT D'OLOT / AL BANO / AL BANO CARRISI PRODUCTIONS / BLANCO Y NEGRO / ALBA CARETA / ALUZINE / ÀMBIT / AMPOSIA CINEMES / ANDRÉS SUÁREZ / ANETO NATURAL / ANTENES GERUNDA, SL / APPLE MUSIC / AHA / ARCORIS / ARJAU / ASSOCIACIÓ CATALANA DE MUNICIPIS / ASSOCIACIÓ DE VEÏNS DEL SERPALLÓ / ATESE - SERVEIS AUXILIARS / AUDIOVISUAL BARCELONA / AUDITORI PALAU DE CONGRESSOS DE GIRONA / AUDITORI-PALAU DE CONGRESSOS / AUTOCARES JULIÀ / AVANT GRUP / BAGES CINEMA / BANO TOKADES / BARCELONA AUDIOVISUALS / BARCELONA FILM COMMISSION / BARCELONA IVF / BARCELONA OBERTA / BCN ROLLER DANCE / BELÉN AGUILERA / BELIEVE DISTRIBUTION SERVICES / BONPREU-ESCLAT / BOVER BARCELONA LIGHTS / BSM- BARCELONA SERVEIS MUNICIPALS / CADENA 100 / CADENA COPE / CADENA DIAL / CADENA SER / CAFES CARACAS / CAIXABANK / CAIGILL / CASA GAY / CASA MAS / CASA REUS / CASA TARRADELLAS / CATALONIA HOTELS & RESORTS / CCIB - CENTRE DE CONVENÇIONS INTERNACIONAL DE BARCELONA / CELLNEX TELECOM / CHANEL / CHARLES / CIA, FESTUC TEATRE / CIA, HAMLET PRODUCTIONS / CIA, INESTABLE CERETANA DE TEATRE / CIA, PONTEN PIE / CIA, VERSUS TEATRE / CINE YELMO ABRERA / CINE YELMO BARICENTRO / CINE YELMO CASTELLDEFELS / CINE YELMO COMEDIA / CINE YELMO LA MAQUINISTA / CINE YELMO PARC CENTRAL / CINE YELMO SANT CUGAT / CINEMA AVINGUDA / CINEMA CAPRI / CINEMA CATALUNYA DE TERRASSA / CINEMA EDISON / CINEMA MAJESTIC DE TÀRRAGA / CINEMA TRUFFAUT / CINEMA VERDI / CINEMA VERDI PARK / CINEMES CAT FIGUERES / CINEMES GIRONA DE BARCELONA / CINEMES OLOT / CINEMES RENOIR FLORIDA BLANCA / CINEMES SANT CUGAT / CINES AXION REUS / CINES IMPERIAL / CINESA DIAGONAL / CINESA DIAGONAL MAR / CINESA LUXE BAPNASUD / CINESA LUXE LA FARGA / CINESA PARC VALLÈS / CINESA SOM MULTIESPAI / CLARIS HOTEL & SPA 5*GL / CLIMA EVENTS / CLIPPER'S MUSIC GROUP / CNR RECORDS BELGIUM NV / COCA-COLA / COHITECH / COL·LEGI DE FARMACÈUTICS DE BARCELONA / COL·LEGI DE FARMACÈUTICS DE GIRONA / COL·LEGI DE FARMACÈUTICS DE LLEIDA / COL·LEGI DE FARMACÈUTICS DE TARRAGONA / COMSA SERVICE / CREU ROJA / CREVIN / DAGOLL DAGOM / DANESCAPÉ STUDIOS / DANI FERNÁNDEZ / DASLER / DELUXE / DEMETER / DEPARTAMENT DE DRETS SOCIALS / DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ / DHL / DIARI DE GIRONA / DIARI DE TARRAGONA / DIPSALLIT / DIPUTACIÓ DE BARCELONA / DIPUTACIÓ DE LLEIDA / DIPUTACIÓ DE TARRAGONA / DIR MENSAGERIA Y TRANSPORTES / DISWORK / DMS CONCEPT, SL / DOLBY IBERIA / DUREX / EL 9 NOU / EL PERIÒDICO / EL PUNT AVUI - L'ESPORTIU / EMBOTITS SALGOT / ENDERROCK / ENDESA / ESCO TARRACO (ESCOLA DE PASTISSERIA DE TARRAGONA) / ESCOLA JOAN PELEGRÍ / ESPAI PAR / AJUNTAMENT DE VILANOVA I LA GELTRÚ / ESTRELLA DAMM / ETABONAL, SA / EUPHORIA (ALÉXIA, CARLA, CARLOS, CLÀUDIA, DOMÈNEC, ELENA, EMMI, ETHEN, HÉCTOR, JAN, JIM, NATÀLIA, NEI, PAULA, SOFIA, TOMÁS) / EUROPASTRY / EXPLICAT / FEDEFARMA / FEMTURISME.CAT / FESTA 10 / FIATC / FIGA FLAWAS / FIRA DE BARCELONA / FLAIX FM - FLAIXBAC / FLORS CORT REUS / FLOWERS BY BORNAY / FOCUS / FOMENT DEL TREBALL / FORN SANT SALVADOR / FORNS ENRICH / FREIXENET / FRIT RAVICH / FRIT RAVICH, SL / FRUITES CIVIT TARRAGONA / FUNDACIÓ ACICAC / FUNDACIÓ BANCÀRIA "LA CAIXA" / FUNDACIÓ CASTELL DE PERALADA / FUNDACIÓ OFIDES - DONNAPLUS / FUNDACIÓ ORIENTA / FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA DE FUTBOL / FUNDACIÓ REPSOL / GABRIEL / GASTROFIRA / GERMANS HOMES LLOGUER DE MAQUINARIA, SL / GIMNASOS DIR / GIRONA FRUITS SOCIETAT COOPERATIVA / GITAXI / GLS / GOLEM'S / GRAFIC CENTRE / GRANINI / GREMI DE CINEMES DE CATALUNYA / GREMI DE FLEQUEERS DE BARCELONA / GUTAT / GREMI DE PASTISSERS DE LA PROVÍNCIA DE GIRONA / GRUP FOCUS / GRUP GEPOK / GRUPO EULEN / HIO IMPERIAL TARRACO / HALLEY RECORDS, SL / HOTEL CARLEmany GIRONA / HOTELS MARRIOTT BONVOY / IB2 SEGURETAT CATALUNYA / IGNASI TERRAZA / INSTITUT DEL TEATRE / IT DANSA - CONSERVATORI PROFESSIONAL DE DANSA / IVI / JANNA ARAN / JCA CINEMES ALPICAT / JCA CINEMES VALLS / JOAN MORATÓ / JOAN PERE VILADECANS / JOFRE HOTELERIA / JORDI LABANDA / JOVENTUT DE LA FARÀNDULA / JOVENTUTS MUSICALS DE SABADELL / JULEN / JUNO HOUSE / JYCKENWOOD EUROPE BY / KGOO / KAVE HOME / KINOPOLIS FULL BARCELONA / KINOPOLIS MATARÓ PARC / KRISKADECOR / L'INTÈPRET PRODUCTIONS / LA MAÏANA / LA VANQUARDIA / LA VILLARROEL / LA XARXA / LAB CIRCUITS / LAMPARES MARSET / LATELÍ DE MIKI BEUMALA / LAURA WEST / LD FACILITY / LECTURAS / LES QUE FALTABAN / LLOQUATS VEGETALS, SAU / LLET NOSTRA / LLORENS CAPEDEVILA / LOGÍSTIC PAVELLÓ G / LORENA / LUUP RECORDS / MAÇATEATRE / MALAHIERBA / MARÍTIMA SERVEIS TARRAGONA / MARMÍ / MÁS Q VIDEO / MERCABARNA / MERCADONA / MICROSCOPI / MÓNICA RODÉS GREEN / MOVISTAR / MULTICINEMES EIX MACIÀ / MUNDO DEPORTIVO / MÚSICA GLOBAL DISCOGRÀFICA SL / MUXART / NANI MARQUINA / NDAVANT / NH PIRINEOS LLEIDA / NIVELL PUBLICITARI / NOVELL / NUPIK / OBERON / OCINE BLANES / OCINE EL VENDRELL / OCINE GIRONA / OCINE GRANOLLERS / OCINE LES GAVARRS / OCINE PLATJA D'ARO / OCINE ROQUETES / OCINE SANT CELONI / OCINE VILA-SECA / ODEON MULTICINES GIRONA / ODEON MULTICINES VILANOVA / ÒPTICA UNIVERSITÀRIA / OPTIMA GRUP / ORGANON / PANS & COMPANY / PARADOR DE LLEIDA / PARC DEL FÒRUM / PARCS I JARDINS - FUNDACIÓ ASPROS / PASTISSERIA CONFÉ / PAULA KOOPS / PAULA MATTHEUS / PENNYWISE / PERA POCH / PEROBELL / PIANOCONCERT / PIANOMET / PILAR GIPÓ / PILARÉN BAYÉS / POLESHOT / PORT DE BARCELONA / PORT DE TARRAGONA / POUSS LLOGUERS I MUNTATGES, SL / PREVENTIUM / QUIRÓN PREVENCIÓN / RAC 1 - RAC 106 / RÀDIO ARENYS / RÀDIO CANET / RÀDIO RUBÍ / RÀDIO TELEAXI / RECICLOS / REGIÓ7 / RENFE / RESA LOGÍSTIC / RESIDUS CIRERA / RHG BCN 2009 PRODUCTIONS SL / RISK XXI - PRL & SERVICES / ROCK FM / ROGER PADRÓS / ROSER CAPEDEVILA / ROSES 23 ABRIL / SABA INFRAESTRUCTURAS / SANT CROCI BY ALBERT ROCA / SARA TERRAZA / SATI SANT ANDREU TEATRE / SATELITE K / SAULA / SECURITAS / SEDRE / SEM - SERVEI D'EMERGÈNCIES MÈDIQUES / SERVUNION / SERVIGRUP / SERVIS EXHIBITION SOLUTIONS / SET-UP RENTAL BACKLINE / SEVENTS TGN SL / SIDERLAND / SIDORBALAN / SIN ANESTESIAPLM / SIR HOTELS / SITA MUJ / SKYDIVE EMPURIABRAVA / SONY IBERIA / SONY MUSIC ENTERTAINMENT ESPAÑA SL / SORLI / SPORT / STAY HOMAS / SUPERDRY / TAXIMES / TEATRE CONDAL / TEATRE DE L'AURORA / TEATRE DEL RAVAL / TEATRE EÒLIA / TEATRE GAUDÍ BARCELONA / TEATRE GOYA / TEATRE KURSAAL DE MANRESA / TEATRE LA FARÀNDULA / TEATRE MUNICIPAL CASINO CERETÀ DE PUIGCERDÀ / TEATRE NACIONAL DE CATALUNYA - TNC / TEATRE POLIORAMA / TEATRE PRINCIPAL DE SABADELL / TEATRE ROMEA / TEATRE-AUDITORI SANT CUGAT / THE ETAILERS / THE FONT HUNTER / THE TYETS / TIBIDABO / TOI-TOI / TORRE BELLESGUARD D'ANTONI GAUDÍ / TORRONS VIRGINIAS / TRABLISA - SERVEIS DE SEGURETAT / TRANSPORTES LAPUENTE REUS / TRIAS GALETES-BISCUITS SA / TUGUES / TÜV RHEILAND / U98 MUSIC / UNIÓ CATALANA D'HOSPITALS / UNIVERSAL MUSIC SPAIN / UNIVERSITAT DE LLEIDA / URBASER / VANESA MARTÍN / VAYA CON DIOS / VENVNUS / VERIFICAT / VICCO / VIDEOSON AUDIOVISUALS / VUELING / WARNER MUSIC SPAIN / XAL - XARXA AUDIOVISUAL LOCAL / XAVI PEIRUZA I TONI CAMACHO

Encara pots fer el teu donatiu per

CODI 33333

Internet

Mòbil

Caixers CaixaBank